

Ir Lenkijoje Prohibicija
Lenkų Bankas Philadelphiaj
Sir Thomas Lipton
Vilniaus Vadavimas

Pasaulyje yra daug žmonių, kurie niekuomet neišmokės. Jie nepasitenkina pasimokinti iš kitų patyrimų, nori viską patirti ant savo kailio. Benjaminas Franklinas yra pasakęs: "Only fools learn from their own experience."

Taip šiuo kartu atsitiko ir Lenkijoje. Suomijai panaikinus prohibiciją ir Amerikai neturint jokio pasisekimo su kilniu eksperimentu, Lenkijoje susiorganizavo anti-alkoholikų draugija, kuri varo progandą ir tarinėjasi susirinkimuose apie prohibicijos įvedimą Lenkijoje.

Šiomis dienomis bankrutavo lenkų bankas Philadelphiaj, The Richmond Trust Co., kuris labai ilgą laiką šlubavo, bet šiaip taip vertėsi. Neseniai banko direktoriai buvo išleisti atsiskaikyti į savo indelinkus, ragindami neimti pinigų, nes banko padėjimas buvo tikras, pozicija nesugriauinama.

Savo laiku, banko šerėninkų didžiūma buvo lietuvių. Eilė žymių lietuvių biznierių sukūso visus savo pinigus į šėrus ir banko finansinė situacija buvo ištikro gera. Bet patriotiškas lenkų kraujas nepavelino jiems to pakęsti. Lietuviai valdo jų banką. Pasi-naudodami įvairiomis intrigomis ir kombinacijomis, jie nusikratė dalį stambių lietuvių šerėninkų, tuo būdu įgydami kontrolę. Bet nuo to laiko bankas nesijautė per stiprus ir dabar galutinai žlugo.

Vos uždarius akis Sir Thomas Liptonui, garsiam arbatos pirkliui ir pasauliniam žinomam sportininkui, mūsų komunistinėje spaudoje pasirodė smeižimai, buk mirės dar vienas kapitalizmo šulų ir darbininkų smaugėjų. Jie prikabino tuos apibudimus prie jo, nes jisai mat mirdamas paliko apie keturis milijonus dolerių turto. Kaipgi jis galėjo susikrauti tokią pinigų daugybę, nekankines darbininkų ir negėręs iš jų paskutinį lašą kraujo?

Pažiūrėję kaip ištikrųjų dalykai yra, pamatysime, kad Liptonas buvo vienas švaresnių, prielankiausių darbininkams draugų, palikęs vieną delto savotišką romantišką ypatą, "The merchant prince". Kad tai tiesa pamatysime iš to, kad jis mirdamas paskyrė visą savo turtą labdarystei, ne palikdamas savo artimiesiems ir gimnaciams nei centą. Ir jo keturi milijonai dol. ir visi dvarai Anglijoje ir Amerikoje nuėjo tiems patiems darbininkams, kurių vadai apšaukė jį "darbininkų smaugėju".

Dabartiniu laiku Vilniaus vadavimo parengimai yra labai aktualūs. Vieni Vilnių vaduoja, kiti vėl sau vaduoja, tretieji irgi tą patį daro, vienu žodžiu, visi Vilnių vaduoja. Kas iš tokio vadavimo išeis, galima numatyti iš anksto. Rodosi Vilnius yra brangus visiems lietuviams be išimties, jo vadavimo klausimas tiek pat svarbus vieniems, kaip ir kitiems. Jis turėtų būti tuo ryšiu, rįšančiu visus mūsų politines grupes į vieną būrį, bent kelioms dienoms į metus,

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

METAI XVIII

3236 SO. HALSTED STREET

Penktadienis, Spalio-October 9 d., 1931 m.

KAINA 5 CENTAI

No. 41

NAUJAS HOOVERIO PLANAS

500 Mil. Fondas Šalies Finansams Pagerinti

Prisideda į jį bankieriai ir visi kapitalistai.

Prez. Hooveris ir jo patarėjai paskelbė spaudoje savo projektą, kuriuo busi atsteigtas gerbuvis Jungtinėse Valstijose.

Jis susiūkaukęs žymiausių Amerikos bankininkus ir turtuolius, jiems pasiūlė, kad jie sudarytų tam tikrą organizaciją su 500 milijonų dolerių kapitalo, kurio tikslas busi finansuoti silbnesnius bankus, bei dirbtuvers. Ties turtuoliai sutokiu pasiūlymu sutikę ir mano, kad įvykinus tą projektą, busi atsteigta gerbuvis.

Mat artinantis žiemai ir bedarbei nei kęk nemažėjant reikia kas nors daryti. Ypačiai dabar, kuomet bankai bankrutuoja ir paraližuoja visą žmonių gyvenimą, nes žmonės bijo dėti į bankus savo pinigus ir laiko juos namie. Tuomet bankams yra sunku atsilaikyti ir jie vengia teikti paskolų ant nejudinamo turto. To pasėka, žmonės praranda savo namus ir žlunga įvairios biznio įstaigos.

Tas prez. Hooverio projektas yra geras ir rimtas žingsnis padėties pagerinime, nes kuomet bankai bus stiprus, tada visos biznio pasaulis pradės laisviau ir gyviau kvėpuoti.

Prof. Gerulis daro tyrinėjimus Lietuvoje.

Kuršų pamary, tame Prūsų Lietuvos kėmpelyje, kur lietuvių elementas dar stipriausiai išsilakęs, kalbotyros profesorius dr. Gerulis iš Leipcigo universiteto su nekuriu kalbos mokslininku iš Norvegijos, šią vasarą darė kalbos studijų. Ilgesnį laiką mokslininkai apsigyveno lietuviškame Tovės kaime, be to ir kitur dar užsižymėjo tarms prūsų lietuvių pamariečių, apie kuriuos iš vokiečių pusės sakoma, jie esą kuršiai. Tačiau prof. Gerulis ištyrė, jog čia gyvena grynai lietuviai. Jis pats nustebo radęs aname Prūsų Lietuvos kėmpelyje beveik grynai lietuviškus kaimus. Apie savo tyrinėjimų rezultatus Kuršų pamary prof. Gerulis ketina rengti paskaitas Kauno universitete.

jeigu geresnių santykių negalima tikėtis. Visi bendrai, išvieno, turėtų dirbti tuo reikalu. Dabar, viena grupė suruošia vakarą. Susirenka mažas burys žmonių, kalbėtojai mėgina sukelti juose upą, prie progos aptaškydami savo politinius priešus purvais. Sudainuoja himnus ir viskas baigta. Netoli mes nuvažiuosime, tik taip Vilnių tevaduodami.

Philadelphiajos rytinės dalies vaikai turi savo iškilmes, kurių įžanga buvo tik 1 centas.

Indija Neatgaus Savo Nepriklausomybę.

LONDONAS. Jau beveik užsibaigė "apskrito" stalo stalo konferencija, kur Indijos atstovai ir Anglijos valdžia tarėsi dėl Indijos nepriklausomybės suteikimo.

Baigiantis diskusijoms pasirodė, kad nežiurint į Gandhis (Indijos švento žmogaus) karštų diskusijų ir argumentų link nepriklausomybės atgavimo, Anglijos valdžia pareiškė, kad Indija dar nesanti pribrėndusi savivaldos.

Tas Anglijos valdžios pareiškimas beveik išsiaiškino, nes sekančią dieną, Indijos vadai pradėjo tarp savęs taip ginčytis, kad valdžia turėjo įsimaityti ir uždaryti diskusijas.

Nežiurint į nepasisekimą šios konferencijos, Anglijos premieras MacDonaldas pareiškė, kad Anglija stengsis prirengti Indijos žmones prieš savivaldybės ir tik tada suteiksianti jiems nepriklausomybę.

Svedų žurnalistas į Kauną aeroplanu.

Iš Švedijos per Klaipėdą hydroplanu atskrido svedų žurnalistas lakunas Zederberg ir Raka. Hydroplanas yra "Stochholms Tidningen" redakcijos. Jie keliauja po Baltijos valstybes.

Svedų žurnalistas atlėkė Kaunan, nusileidė Nemuno ir Vilijos santakoje.

Zurnalistų sąjunga svedų svečiams iškėlė vaišes.

Sekančios jų stotys bus Karaliaučius ir Dancigas.

Bedarbiai, bedarbiai, bedarbiai...

Baigus lauko darbus provincijoje, Vilniaus krašte ir pačiame mieste kas kartą randasi vis daugiau ir daugiau bedarbių, kurių dabar priskaitoma apie 4000 žmonių. Net bedarbiams šelpti sudaryti specialus komitetas nieko negali pagelbėti nelaimingiesiems, nes negali rasti nei darbo, nei pinigų už ką galėtų maitinti. "Ruduo sunkus, — žiema bus dar sunkesnė, — žmonės kalba.

ISRADO APARATĄ PAVEIKSLŲ EMIMUI PATAMSYJE.

Rochester, N. Y. Pasinaudodami naujais išradimais fotografijos srityje, čia, Kodak fotografų aparatų dirbtuvių laboratorijoje inžinieriai nufotografavo būrį žymių žmonių sėdintį visai patamsyje. Fotografija buvo padaryta pasinaudojant paprastu aparatu.

Baldvinas Siulo Pakelti Muitus

LONDONAS. — Besiartinant parlamento rinkimams, kurie įvyks spalio 27 d., konservatyvų vadas Baldvinas pareiškė, kad vienintelė Anglijos išeitis išvengti finansinės katastrofos ir įgyvendinti pasaulio gerbuvi, yra pakėlimas muitų.

Jis mano, kad jeigu Anglija pakeltų savo muitus, tai visos kitos valstybės, kurios yra išskėlusios savo muitus ant aukščiausio laipsnio, pradėtų juos žeminti, nes Anglija turi didžiausią užsienio prekybą ir jeigu ji pakeltų muitus, tai tas skaudžiai atsilieptų į kitas valstybes ir jos savo muitus turėtų numušti.

Jis pareiškė, kad tik numušus muitus visoms valstybėms kartu, pasaulinis krizis pranytų, nes atsigintų užsienio prekybą, kuri išjudintų visą verslo pasaulį ir atsteigtų gerbuvi ant žemės paviršiaus.

Gaisrų nuostoliai Vilniuje

Šiais metais Vilniaus vadovijos ribose gaisrai padarė daug nuostolių — sunaikino 950 hektarų miško ir sudegino 428 gyvenamas ir 295 gyvenamas triobas. Padaryta šeši milijonai nuostolio. Tuo tarpu apdraudimo įstaigos su mokojo žmonėms tik tris milijonus 500 tukstančių zlotų.

Nepilnaprotis padegė namus.

Raudondvario valsč., Užlėdių km. sudegė Igno Remeičiaus gyvenamas namas su buvusiais jamė daiktais. Nuostolių padaryta per 4.000 litų. Namą padegė to kaimo nepilnaprotis.

Edisono Ištermė Stebina Gydytojus.

Gydytojai stebisi nepaprastu T. Edisono gyvenimu ir ištermė, jo ligoje. Jis jau serga nuo liepos mėnesio ir jau ketelį kartų gydytojai buvo pareiškę, kad jo gyvenimo valandos yra suskaitytos, o jis sau gyvena ir tiek.

Dr. H. Howe pareiškė, kad nors išviršinė Edisono išvaizda nesikeičia, bet jis kas kart silpnėja.

Jis taipgi pridėjo, kad kitas žmogus, to paties amžiaus ir turis tą pačią ligą, būtų jau seniai numiręs, bet dėka milžiniškai Edisono ištermėi ir jo pasiryžimui gyventi, negalima nustatyti, kada įvyks krizis.

Iš paskiausių pranešimų, pasirodė, kad tas garsus išradėjas, nežiurint jo narsaus gyvenimo nuo mirties, jis negali ilgai išgyventi, kaip viena arba dvi dienas.

1308 Paduota prašymų į Universitetą.

Ištotti į Vytauto Didžiojo Universitetą yra paduota 1308 prašymai. Praėjusiais metais iki rugsėjo mėn. 12 d. imtinai buvo paduota 1.130 prašymų. Kaip matome šiais metais stojančių Universitetan skaičius yra didesnis. Daugiau sia yra paduota prašymų į Teisių fakultetą. Rysų su Teologijos f-to reforma, Filosofijos skyriun stojančių asmenų skaičius ypatingai mažas.

ŠVEDŲ POETAS GAUNA NOBELIO PREMIJĄ.

Stockholm, Švedija. 1931 metų Nobelio dovana buvo paskirta svedų pagarsėjusiam poetui Dr. Eric A. Karfeldt. Pereitais metais tas poetas, dabar jau miręs, perstatė Švedijos karaliui amerikietį rašytoją Sinclair Lewis, kuris pernai gavo dovaną už savo kūrinį "Babbitt".

Miške aptiko bravorėlį.

Utenos apskr., Joniškio vl. Alkunų miške policija užtiko Juozą Spranginą su 10 metų amžiaus sunumi Zenonu pirste veikiančio bravoro. Degtinė varė iš cukrinės brogos.

Japonu Aeroplanai Naikina Kinijos Miestus

Po dviejų valandų bombardavimo tapo daug žmonių užmušta ir dar daugiau sužeista.

Mukdenas. Nesusipratimai tarp Japonijos ir Kinijos įgauna vis rimtesnio pobūdžio ir nors nemanoma, kad tie nesusipratimai privestų prie karo, bet kiek mažesni susirėmi mai bus neišvengiami.

Paskiausias žinios praneša, kad 12 Japonijos karo aeroplanų bombardavo Chinchow miestą, kuris yra 147 mylios nuo Mukdeno. Ten buvo užmušti 25 žmonės ir daugybė sužeistų.

Taipgi buvo bombarduota ir keletas mažesnių miestelių, kur daugelis žmonių buvo užmušta ir sužeista.

Japonija aiškina, kad ty bombardavimų priežastimi buvo vusis Manzurijos valdytojo maršalo Chang Solino rengiamasis karui su Japonija.

Japonija, prisimesdama nukriaustijos rolę, pasiuntė aštrią notą Kinijos valdžiai, kuriame ji protestuoja dėl Chang Solino žygių. Jeigu Kinijos valdžia nesistengsianči, užbėgti toms prieš Japoniją demonstracijoms, tai Japonija griebiantis rimtų žygių, už kurias Kinija busianti atsakominga.

100,000, Lakunų Laidotuvėse.

Paryžiuje, laidojant du garsiausius lakunus Lebrix ir Mesmin, kurie užsimušė skridami be sustojimo iš Francijos į Japoniją. 100,000 žmonių minia lydėję juos į kapus. Be minios, dalyvavo valdžios ir kariuomenės atstovai. Padangėse skraidė ten lakunai, mirusių draugai, atiduodami drąsiems lakunams paskutinę garbę. Savo laiku Lebrix buvo atskridęs iš Francijos ir Amerikon.

Lietuvius į Faradejo iškilmes Londone.

V. D. universito rektorius, prof. V. Čepinskis išvyko į Londoną atstovauti Vytauto Didžiojo universitetą Karališkojo instituto šimtmetinėse Faradejui paminėti iškilmėse ir dalyvauti Britų mokslo asociacijos kongrese. Be to, tuo pačiu žygiu vyks universiteto reikalais ir į Paryžių. Kelionė užtruks iki spalio mėn. 6 d. Rektorių universitete padavuos prorektorius prof. B. Česnys.

Kalifornijoje siautė žemės drebėjimas.

Riverside. — Čia siautė gan smarkus žemės drebėjimas, kuris tęsėsi 3 minutes ir nors nei vienas žmogus nebuvo užmuštas, daugelis buvo išgandinta, taip kad jie bėgdami nuo mirties lakstė po miestą, kaip pamišę.

Cukraus ir grybų fabrikai

Šią vasarą Merkinėje pastatytas grybų fabrikas, kuris kasdien perdirba 500 kilogramų grybų. Fabrike grybai džiovinami, marinuojami ir paskui išvežami į Vokietiją ir Angliją.

Marijampolėje baigiamas statyti cukraus fabrikas. Netrukus jis pradės gaminti cukrų. Fabrike dirbsi 350 darbininkų, kurie per vieną dieną galesi apdirbti 600-800 tonų cukrinių runkelių.

Padaryta Pasikesinimas

Tarp Vilniaus ir Turmonto padarytas pasikesinimas prieš traukinį. Ant bėgių, 20 kilometrų nuo Vilniaus, rastas didelis akmuo. Jis buvęs padėtas taip, kad katastrofa būtų buvusi neišvengiama. Akmenį, tačiau, pastebėjęs geležinkelio sargas. Iš šaukta policija netoli nuo tos vietos suėmė vaikščiojantį ten nepažįstamą asmenį, kuris negalėjęs pasiaiškinti, dėl ko esąs netoli geležinkelio ir susipynęs savo parodymuose. Del šio asmens parodymo, suminti dar 4 žmonės. Policija įtaria, kad jie sudarė teroristų organizaciją, kurios tikslas buvo rengti pasikesinimai geležinkeliuose.

KINIJOJ PLECIASI EPIDEMIJA.

Shanghai, Kinija. Patvinus upėms ir žmonėms nustojus pastogės, jų tarpe paskutiniu laiku prasidėjo reikštas įvairios ligos. Kiekvieną dieną nuo vienos ar kitos ligos miršta tukstančiai žmonių. Tik vienoje apylinkėje mirė net 30,000 gyventojų nuo bubiškos epidemijos.

Klaipėda tikisi daugiau miško iš SSSR.

Klaipėdos miško sindikato atstovai netrukus vyks į Maskvą derėtis su Sovietais dėl miško apdirbimo. Šiais metais Klaipėdos lentpiuvėse apdirbama 170.000 ktm. miško. Susitarimu ir kitais metais turi būti apdirbtas toks pat kiekis SSSR. miško, bet sindikatas tikisi, kad gaus daugiau užsakymų apdirbtam miškui, todėl rupinasi išgauti ir daugiau miško žaliavos.

LENKŲ GEN. ATVYKSTA CHICAGON.

Chicago, Ill. Lenkų generolas G. O. Dreszer, Pilsudskio artimas draugas ir jo patarėjas, šiomis dienomis atvykta į Chicago. Dabartiniu laiku jis važinėja po visą Ameriką ir lengvai galima suprasti kokiais sumetimais — propoganda.

Vihniuje ir Nepr. Lietuvoje

Gaisre sudėgė du vaikai.

Degučių valsč. Palivarko km., esant tik vieniems vaikams namie, užsidegė iš vidaus Nikolajaus Borysovo gyvenamas namas ir sudėgė su visu jame buvusiu turtu. Taip pat sudėgė palikti be priežiūros gryčioje du Borysovo vaikai: Kalina 6 metų ir Anastazija 3 metų amžiaus. Nuostolių padaryta apie 2000 litų. Trobesys buvo neapdraustas.

Gaisrai Lietuvoje

— Veliuonos valsč. Rukšonių km. dėl neišaiškintos priežasties sudėgė Marės Zaliukienės klojimas su jame buvusiais javais ir ukio padargais. Nuostolių padaryta 22-700 litų. Turtas apdraustas.

— Rokiškio valsč. Gindvilų km. dėl nežinomos priežasties sudėgė Vlodo Kurliečio medinis gyvenamas namas su visu jame buvusiu inventorium. Nuostolių padaryta apie 11-400 litų.

— Nakties metu, sudėgė Pivašunų valsč. Eidamonių sudėgė gyventojas B. Kaminsko gyvenamas namelis, 450 litų vertės. Namelis apdraustas 1.000 litų sumai.

Automobilių katastrofa

Kaunas—Ukmergė, 17 kil. nuo Kauno apvirto į griovį bandomas automobilis. Važiavęs juo pil. Smilga, kuris norėjo tą automobilį pirkti, smarkiai sužeistas. Soferis išliko sveikas. Automobilis taip smarkiai virto, kad visi keturi ratai išlėkė į viršų. Į katastrofos vietą tuojau nuvyko greitosios pagalbos automobilis ir sužeistąjį nugabeno į miesto ligoninę.

Nori padidinti smulkaus kredito bankelių pagrindinį kapitalą.

Zemės ūkio rumų valdyba nutarė prašyti vyriausybę, kad ateinančiais metais būtų paskirta daugiau lėšų smulkaus kredito bankeliams pagrindiniam kapitalui padidinti. Be to, svarstoma bankelių narių atsakomybės sumažinimo klausimą, kad dėl bankelių valdybų nerupestingumo netektų kai kuriems ūkininkams skaudžiai nukentėti.

Prusijoj mažinamas mokytojų skaičius.

Vykdam Prusijoj vyriausybės priimtą taupymo planą, numatoma Prusijoj žymiai sumažinti mokytojų skaičių. Rugsėjo 17 d. Prusų švietimo ministris Bruno turėjo pasikalbėjimą su atstovais Prusijos mokytojų, kuriems gresia būti atleistiems. Buvo svarstomas pašalpų atleistiems mokytojams klausimas. Taupymo planas palies 6,000 jaunų mokytojų ir 1,600 mokslo asesorių.

Vilniuje truksta mokyklų

Pradžios mokyklų Vilniuje ir visoj Vilniaus mokyklų apygardoje yra perpildytos. Daugiau kaip 500 vaikų negalėjo būti priimti į mokyklas dėl vietos stokos. Provincijoj iš 1.500 naujai priimta tik 900, o 600 mokyti negali. Visam Vilniaus krašte sunkiai jaučiama didelė mokytojų stoka, ypač po paskutinio mokytojų skaičiaus sumažinimo.

Nesusipratimai Sovietų Pasienyje.

Siomis dienomis ties Radoskovičiais Sovietų rubežiaus sargybiniai pastvėrė ir nusivėrė pas save du lenkų kopo karininkus. Lenkai tuojau kreipėsi į Sovietų sargybos viršininkus, reikalaudami, kad grąžintų suimtus karininkus. Bolševikai atsisakė grąžinti, tvirtindami esą karininkai patys pas juos atėję ir nebeneri grįžti.

Vėl užtikta karstai Katedroje

Remontuojant Vilniaus katedros pamatus, sugadintus per pavasario potvynį, rastas naujos rusų su Vilniaus vyskupo koplyčia. Koplyčia buvo iki pusės užlieta vandens, užsilikusio nuo pavasario potvynio. Rusų rastas vyskupo Masalskio karstas iš XVIII amžiaus ir taip dalis praloto Herberto Mumerto karsto išpuosimų.

Sintautų valsčių sulaikyta arkliavagių burys.

Nakties metu, Sintautų val. Kuodžių kaime buvo pavogta iš ganyklos ūkininko Aleksandro Janavičiaus du arkliai, 900 litų vertės. Policijai tiriant įvyki, pavyko sulaikyti piktadarius ir išaiškinti visą veikusią šioje Suvalkijos apylinkėje arkliavagių gaują. Jos vadas, pasirodė, esąs Antanas Šargalis, kilęs iš Kybartų miesto, ir dalyviai: Jonas Gudaitis, Antanas Kairaitis, Antanas Dėdynas ir Juozas Delkus ir kiti. Pats vadas A. Šargalis ir dalyviai A. Kairaitis ir A. Dėdynas jau sulaikyti. Daugelis anksčiau pavogtų arklių, kurių surasti nepavykė, dabar yra surandami. Likę nesugauti gaujos dalyviai įeškomi.

Parke nakvojančiam pavogė rubus.

Kaune Vytauto parko sargas N. N. pereitą vasarą, kada budavo šilta, nakvodavo atviroj parko estradoj. Kada dingdavo nuo estrados įvairūs komedijantai, šokikės ir dainininkai, patuštėdavo parkas, išlipdavo į estradą sargas, nusirengdavo kaip savo miegamajame, šalia savęs pasidėdavo drabužius ir—birželio mėn. nakties lakštučių dainos kaip bemaž užliudavo stipriu, saldžiu miegu. Stačiai negalėjo atsidžiaugti parko sargas tokiomis naktimis. Butų, beabejo, visą vasarą taip nakvojęs. Vieną birželio rytą tačiau, išbudęs, neberado savo švarko, kamašų ir pinigėnės su dvidešimčia centų iš kelių kišenės... Pasiskundė policijai. Bylą pasiekė net teisma. Vagies tačiau nesurasta ir ligšiol.

Vaiakai paskui tėvus.

Vilniaus endekų organas "Dz. Wil." aptiko, kad šiomis dienomis prasidėjo lenkų vaikų "bėgimas" iš Lietuvos. Iki šiol bėgo nuo "persekiojimo" tik suaugę, o dabar pradėjo bėgti net ir vaikai. Iš kur kitur tenka patirti, kad "Dz. Wil." redakcijoj ruošiamas brezentinės palapinės, kuriose bus priimti "atbėgę" iš Lietuvos lenkų vaikai. Iki šiol bėgti dar palapinės stovituščios, tik jas saugo įkaušę panašių žurno autoriai.

140 kvadratinų mylių dykuma, kurioje įvyko viena iš civilinio karo kovų, bus pavesta parku. Ant lentos parašas reiškia pažymėjimą, kad toje vietoje buvo netyčia sužeista Gen. Jackson.

PITTSBURGH, PA.

Kur nesivadovujama instinktu ir ambicija, bet šaltu protu ir logika, tai ten visuomet galima tikėtis gerų rezultatų organizacijos augime.

Virš minėti žodžiai pilnai atitinka šios kolonijos tautininkams Sandariečiams veikėjams. Jie nesivadovauja ambicija, turėdami progą, nesiekia ten, kur mažai veiksmai galėtų dolerius žvejojant savientautių sudėtus į didžiulę organizacijos SLA lobyną, neatsižvelgdami į tai, ar turės užtekinai laiko atlikti savo prievolės, kurios bus ant jų pečių uždėtos, kad kėlus ir tobulinus susivienijimą visuomenės akyse, kaip kad daro mūsų kairieji.

Matome iš laikraščių, kad beveik visos kolonijos nominuoja p. P. Pivaruną ir išdo globėjus, nes p. Pivarunas, sekmingas biznierių ir uolus tautinėje srityje ir panašiose organizacijose draugijose veikėjas, yra plačiai žinomas ir įvertinamas jo kruopštus judrumas.

Antras veikėjas daug laiko pašvenčias ir gal neklysiu sakydamas, kad tai judriausias asmuo šios kolonijos tautinės plmės veikime, patrijotiškume ir tautinių visų laikraščių bendradarbiavime kaip korespondentas — yra p. J. Virbickas.

Šie du asmenys yra nominuojami į susivienijimo Pildomą Tarybą, bet geizdami ne sau, o susivienijimui geru, a-bu ištraukė savo kandidatūras nuo nominavimo, užleisdami vietą p. Pikšriui, kuris laimėjo kontestą naujų narių prirašyme, yra tylus ir aktyvas veikėjas susivienijimo plėtotėj.

Tat p. S. Bakano neštieji protestai prieš J. Virbicką už pašalinį politikavimą, yra ne kas daugiau, kaip tik nesąmonės. Nes pats S. B. dabar netikės ką parašė apie J. Virbicką, kuomet pastarasis budamas vertu užimti susivienijimo Taryboj vietą, ir tai atsisako, su ta mintim, kad rasis ir už jį gabėsių ir naudin gesnių asmenų susivienijimo viršunes tvarkyti. O p. S. B. net Grigaitis įdėjo savo sąrašą, kad tik pamasinus darbuotis jo trupei.

Bet tiek to kas buvo, turime žiūrėt kas yra ir bus. O kad butų sekminga darbuotė šioj kolonijoj, tai turime nesisaldyti, bet vienytis, nepavydėt, bet kur verta, turime padėt vieni antriems veikimo srityje. Nes jei pradėsime tarp savęs nesantaikas varinėti, tai veikimo šioj kolonijoj nepakelsime. Juk daug mažesnės kolonijos yra kur kas judresnės ne kaip mūsų.

WINNIPEG, CANADA

Didelės bedarbių riaušės

Rugsėjo 28 d. vėlai vakare buriais bedarbiai pradėjo traukti į Market Sq., nes anksčiau buvo "National Unemployed Workers Association" bedarbiams pranešta, kad į minimą vietą skaitlingai visi susirinkty.

Susirinkimas buvo šaukiamas svarbiu tikslui, — įteikimui miesto konsului įvairiaus pobūdžio protesto rezoliucijų, kurios skamba sekant: "Mes Winnipeg bedarbiai, kurie kenčiame alkį ir šaltį, be skirtumo, kiek bedarbis čia yra išgyvenęs, reikalaujame darbo arba maisto.

Antrą, panaikyt visus bendras šelpimo valgyklas, kurias užlaiko vienas koks kapitalistas paėmęs, bedarbius baigia badu marinti.

Protestuojame prieš miesto konsulo tokį nesąžiningumą, griežtai reikalaujame išduoti visiems maisto korteles; maitintis ten, kur bedarbiui bus geriau ir priemiau. Pats bedarbis maitydamasis, daug geriau galės savo gyvastį palaikyti, negu, kad pas kokį darbininkų išnaudotoją kontraktščiką ir tik už tą pačią kainą."

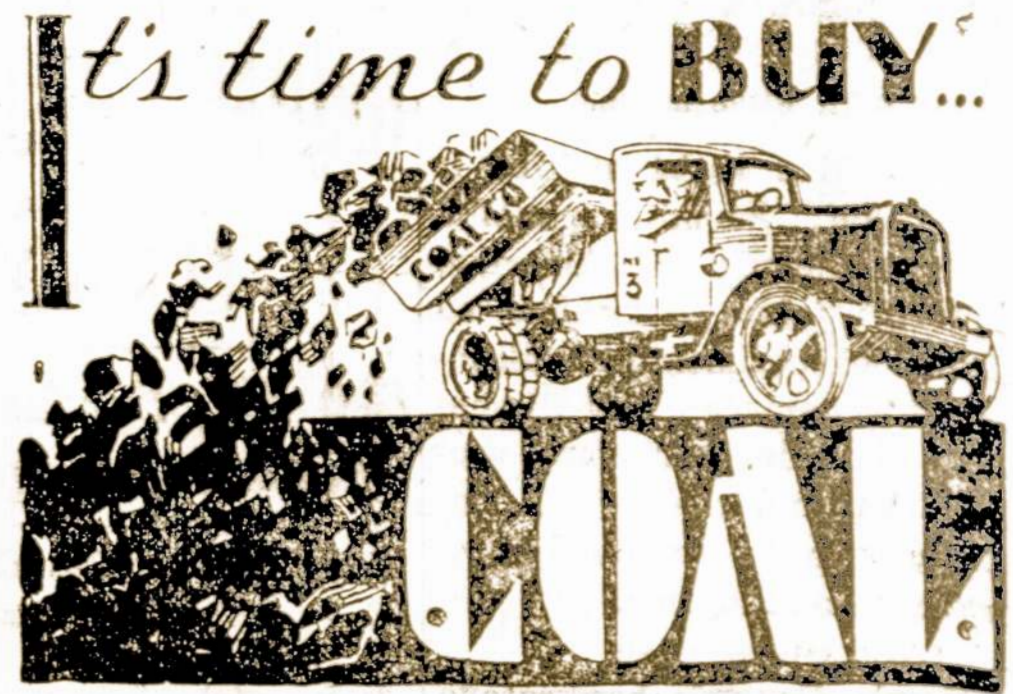
Nors šio protesto rezoliuciją miesto majoras R. Webb priėmė, bet jokio atsakymo nedavė. Bedarbiai matydami šio aukšto pono prie jų šalta atsinešimą ir su teisingais reikalavimais nesisakytumą; vie toj argumentų, buvo priversti pavartoti plytas, akmenis ir kitokius įrankius. Spausdami rankose plytas, nekantriai laukė progos pradėt savo užnamą. Tuo pat laiku City Hall aldermonai laikė savo kokį tai susirinkimą. Apie 11 val. užbaigė susirinkimą, išėję sėdo į mašinas ir bemanė traukt namo. Tuomet vienas keršto ugnimi užsidegęs su plyta smogė mašinos langan, kurioje sėdėjo aldermanas Simonite ir Simpkin, bedarbių gelbėjimo narys. Plyta buvo taikoma ald. Simonite į galva, tačiau nepataikė, o tik atšokus stiklo šukė pataikė ir perkirto jo veidą. Tuom muštynės ir prasidėjo. Policija be pasigailėjimo, kaip žvėrys, kaltas nekaltas, bedarbius pradėjo mušt, o pastarieji gintis.

Teko gerokai bedarbiams, bet smarkiai sužeistų nesimantė. Mušyje dalyvavo apie pora šimtų bedarbių, bet pasisekė gerokai apkulti ir policiją. Matyt, kad buvo išanksto gerai prisirengę.

Nors policija gerokai nukentėjo, tačiau visgi mušį laimėjo: septynis suareštavo, kiti išbėgiojo. Arestuotų greit bus teismas ir girdėt, kad bus —A.

skaudžiai nubausti. Ant rytojaus buvo vėl suaukiamas susirinkimas bedarbių prie Market Sq., bet policija neleido nei susirinkti. Idomu, kad kai "Free Press" rašo tokias riaušias, tai visuomet benacional Unemployed Workers Asociacija tokiu keliu nei kiek darbininkų padėties nepagerino, bet pablogino.

Tel. Prospect 7960-61

MES TAIPGI PARDUODAM Consolidation Miller Creek Coals

Atlas Fuel Company

LIETUVIŲ ANGLIŲ YARDAS

Lai jusų anglių aruodas esti jusų taupumo sąskaita. Jus negalite pralaimėti pinigų investuojant juos į jums reikalingas anglias. Pasinaudok sumažintomis vasaros kainomis.

DAR TEBERA LAIKAS GAUTI ANGLIS UZ SENAS KAINAS. DUOKIT UZSAKYMUS TUOJAUS!

Mes parduodame įvairios rūšies anglias — del Hot Water ir stymo boilerių ir virtuvių pečių. Pocahontas, beduminės, Pensilvanijos, kietos anglys antracitas, Black Ban Lump, Consolidation Millers Creek and Kopper Coke. Taipgi Sahara anglys. Specialės kainos, mokant cash.

4913-19 So. Paulina St.

Near 49th STREET, CHICAGO, ILLINOIS
V. Gapszewicz, Pres. R. F. Gapszewicz, Sec.-Mgr.

Visiems Naudinga Knyga Namų Daktaras

Parašė Dr. A. J. Karalius

Čia žemiau paduodame šios knygos turinį, iš kurio jau galima pilnai spręsti jos naudingumą:

1) Nelaimingi atsitikimai	15) Industrinės ligos
2) Plaukai ir jų ligos	16) Limpamos ligos
3) Akių ligos	17) Kraujo ligos
4) Burnos ligos	18) Įvairios ligos
5) Nosies ligos	19) Moterų ligos
6) Krutinės ligos	20) Vaikų ligos
7) Gerklės ligos	21) Venerinės ir lyties ligos
8) Skilvio ligos	22) Proto ligos
9) Zarnų ligos	23) Maistas sergant.
10) Pūslės ligos	24) Naminė Aptieka
11) Inkstų ligos	25) Ligų gydymas; vaistai
12) Kepenų ligos	26) Įvairūs gydymai
13) Odos ligos	
14) Paveldimos ligos	

Šią naudingą knygą galima gauti Sandaroje. Kaina: \$2.00 kietais aparais; \$1.50 minkštais aparais.

Už persiuntimą nerokuojaime.

SANDARA

3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Tel. CALUMET 8277

Du Broliai

J. J. Savickas-Akutis.

Sėdžiu prie stalo iškniau- bėję į knygą ir skaitau. Skaitau ir svajoju. Mintys skrieja toli, kur randasi mano svajonių draugė — Kastytė, kuriai pa- švenčiau ne vieną savo eilė- raštį, ne vieną rašto darbėlį, ne vieną iliuzijų valandą del jos sugaišau. Ir nekaltinu jos už tai, nes juk ir ji mane my- li — ją panašios mintys var- gina. O aš tik jėgos ir kilnių idėjų įgaunu daugiau mąsty- damas apie ją, stengiantis pa- sirodyti jai vertų but josios širdies draugu.

Atverčiau sekantį knygos lapą, bet skaityti kaž kodėl nesiseka. Mat mintys buvo už siemę kitu kuo, nesikoncen- travo į vieną vienetą. Todėl užvertęs knygą, pasiėmiau po- pieros ir pradėjau rašyti eilė- raštį. Eilėraštį, kuris, maniau, išsklaido mano vardą literatū- rai. Ir kodėl gi ne? Ar aš negaliu pasekti Byroną, Brauną, Longfella ir Šilerio poe- zijos pėdomis, iš ko ne tik man, bet ir Kastytei but džiau- gsmo. Žinoma, kad galiau, dik- tavo mintys, tik reikia darbo ir pasišventimo. Juk idealų ir raštams temų man netrūks- ta. Tik tai daugiau darbo ir darbo.

Tad ėmęs popieros lakštą, pradėjau rašyti garsų eilėra- štį. Pora eilučių išdegė kaip niekis, bet toliau ir šnipšt. Bemąstant nei nepajutau, galva nusviro ant knygos ir saldžiai užsnūdau.

— Na, tai tau ir poetas, judindamas už peties ėmė juoktis vyresnysis brolis iš manęs. Juk poetai ne miego- dami rašė, o tu porą eilučių parašiai ir viskas nutruko su miegu...

— Nesijuok, broliu, prieš laiką, nes gal aš dar parašy- siu ne prasčiau ir už Micke- vičių. Gal, atsiliepė brolis, tik tur but nuo to gal... toliau ir nenuesite. Jau jeigu tik dvi eilutes parašė užsnaudei, tai kas bus kol kelias parašysi? Pamatysi! — Na tai pamaty- siu, o dabar pasakysiu, bro- liau, kad tėvukas liepė jums šiandie važiuoti į Karbaliskius su reikalu pas Simokevičius.

Važiuoti, ne but blogas da- lykas pasivažinėti atostogau- jant, bet kas link neramaus oro, smarkaus sniego nešimo, nelabai norėjosi važiuoti. O čia kaip tyčia sujungtas visas pastangas sukurti nemirsta- mą eilėraštį, nuvarė nekais. Gerai, jei reikia tai važiuo- siu, pasakiau broliui.

Artinosi vakaras, kuomet apleidau namus, — važiuavau su bendramokslu Petru. Šir- mis puikiai įšertas gerai bėgo, kokį ketvertą kilometrų. Tuos- syk sutemo, pradėjo smarkiai snigti, vėjas viesulais sniegą nešti, verst pusnėmis, kad greit mes pasijutome esą be kelio ir be jokio tikro kelo- džio. O čia dar reikėjo iki Karbaliskių važiuoti penkio- lių kilometrų per Vanagėlių girią.

Vakaro tamsa susimaišė su sniego pūgomis apgaubiant žemę visiškai tamsa, kad per keletą žingsnių nieko negalė- jai matyti.

Keletą sykių leidomės nuo girios į žinomą kaimą, bet ge- rai paklaidžioję, vėl atsiras- davome prie tos pat girios. Tik gerai, ilgą laiką paklai- džioję, netikėtai išvydome to- li spinksančią žiburėlį, kurio neišleisdami iš akių artinomis link jo.

Pasikamavę po pusnį va-

žinėjant be jokio kelio, priva- žiavome nemažą Glabiškių kaimą.

— Dėkui Dievui, išsigelbė- jome, pratarė Petras. Nes jei ne šis žiburys, tai gal but rei- kėję sušalti laukuose per nak- tį. Važiuokime kur dega ži- burys, nes visur kitur miega, susirupinęs Petras kalbėjo. Kadangi kitokios išeities ne- buvo, tai reikėjo važiuoti ieš- kot nakvynės.

Artinantis prie kaimo, per- ėjo šurpas per visą mano ku- ną. Kodel? ne pats nežinau. Gal nuo šalčio ar vidurinių sielos nujautimų; vieną tik ži- nau, kad mano upas nupuolė artėjant prie namo, kuriame matėsi šviesa.

— Tur but svečių turi Bla- žiai, kad taip ilgai nemiega, kalbėjo Petras. Nes Blažiai ne tik mums buvo pažįstami, bet man dar buvo ir giminės. O su Antanu keletą metų ėjo- me drauge gimnazijon, iš kur jis prieš porą metų pasitrau- kė.

Sustojome įvažiavę kieman. Amtelėjo nerangiai šuo išlin- dęs iš budos ir vėl nutilo. Nie- kas iš stubos lauke nesirodė.

— Negi lauke šalsime, karš- čia vosi Petras. Belskimės pa- tys vidun, jei niekas nepasiro- do sutikti.

Pririšę žirgą, įėjome vidun. Visuose namuose naktinė ty- la viešpatavo. Tik viena mo- teriške paraudusioms akims nuo verksmo sėdėjo kaip statula nejudėdama prie lovos. Tai buvo namų šeimininkė Blažienė.

Gert, pasigirdo silpnas bal- sas nuo lovos, prie kurios sė- dėjo moteriškė. Ji pasikėlusį padavė ligoniui vandens. O ligonis, tai pats šeimininkas, Juozas Blažys, kuris iš mažo ukininko, savo darbštumu ir sumanumu prigyveno didelį ukį.

— Neverk motin, pratarė ligonis. Juk nuo gamtos surė- dymo negalima išsukti. Vi- siems ateis tokia pat valanda, vėliau ar anksčiau.

— Nekalbėk taip Juozai, pratarė moteriškė per verks- mus. Juk tu dar pasveiksi ir vėl busi su mumis...

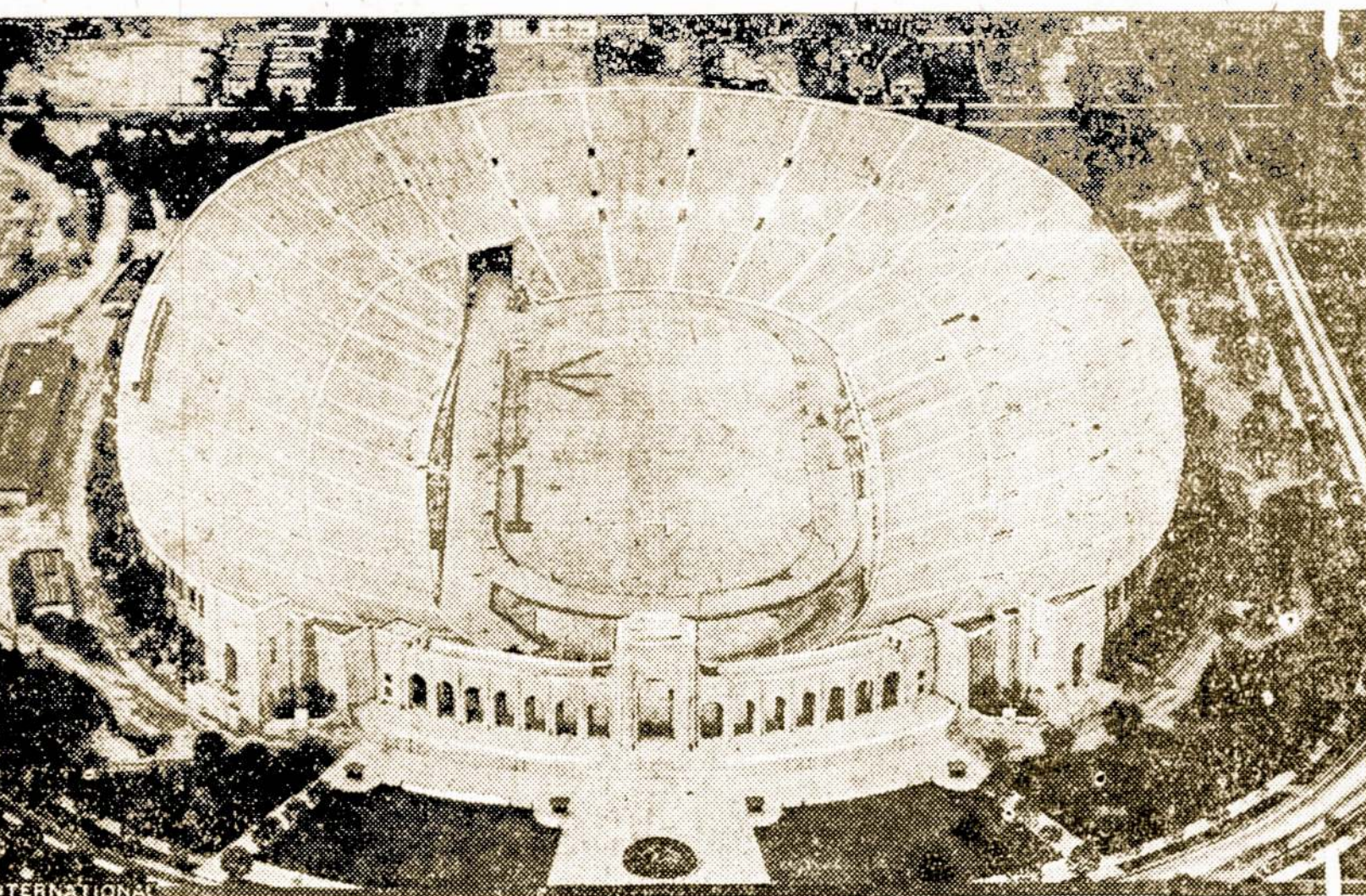
— Ne Neėsu mažas vaikas, kad tikėčiau panašioms, gra- žiai skambantiems balsams. Nes pats jaučiu, kad nebeto- li toji valanda, kuomet pasku- tinitis gyvybės siulas truks ir gal but nebeįsivysiu aš ryto aušros. Gaila, ir labai šio var- gų pasaulio ir jusų visų, ro- dos taip greit palikti, bet koks likimas yra, nuo jo ne- išsiksi. Pakelki motin vai- kus, nes aš paskutinį kartą noriu duoti jiems patarimus ir tėvišką palaiminimą. Nes matau, kad man jau ryto ne- besulaukti. Čia ligonio kvapas nutruko. Jis po valandėlės atsigaivęs pamatė abu sunų— vyresnį, Jurgį, jaunesnį An- taną ir dukterį Bronę, jau klupančius prie sergančio tė- vo lovos.

— Greit aš jus apleisiu brangus vaikeliai, todėl įsitė- mykite ką aš sakysiu. Jus ge- rai žinote, kad mes vargo pa- dėjome su motina, kol iš pusė žemių prisigyvenome didelį ukį ir jus sveikus išauginda- mi. Nebuvo mums laiko vėjus gaudyti, bet reikėjo dirbti ir taupyti. Todėl gyvenkite ir jus meilėje ir sutikime, kaip lig šiol. Bukite taupūs, klau- sykite ir rūpinkitės motina, nedraskykite ukės po mano mirčiai, bet gyvenkite santai-

koje. Tuosyk ir Dievas jus darbus laimins, o mūsų sielai amžinastyje bus lengviaus. Bet priešingai elgdami, ne- teksite visko, vėjais išeis...

Lauke švintant rytų žarai tvoros pokšėjo, vėjas palangė mis kaukė įvairioms melodi- joms, tik to viso jau nebegir- dėjo Juozas Blažys, nes jo nebebuvo gyvųjų tarpe.

Išaušo šaltas žiemos rytas, ištraukėm ir mes savais ke- liais, palikdami ir atsiveikin- dami paskutiniu kartu su ge- ru kaimynu Juozu, su jo at- šalūsium kunu, kad greičiau pranešus tėvams apie laido- tuves.

Oro vaizdas pertaisyto Stadimo, kuriame 1933 m. įvyks pasaulinės sportų rungtynės (olimpiada). Tame stadime sutilps 103,000 žmonių.

Mūsų Kultura

Rašo A. B. Strimaitis.

(Tąsa)

III

Mūsų žydinys, tai Ameri- kos lietuvių kulturnešių, vi- suomenės mokytojų, vadų or- ganizacija, kuri buvo įsikuru- si 1911 m. "LIETUVIŲ SPAU- DOS DRAUGIJA".

Nežiūrint į įvairių politi- nių ir religinių, tautinių bei laisvųjų nuomonių skirtumo, visų grupių vadai jautė didelį trukumą mūsų gyvenime. Truko vieno aiškaus kelio, ku- rį suradus, būtų galima mūsų minias vesti prie apšviestos kul- tūros, ir gilesnio tautinio susi- pratimo jaučiant ta stoką, ki- lo sumanymas sušaukti Lie- tuvių laikrastininkų suvažiavi- mas, kuris įvyko kovo 17 ir 18 dienomis, 1910 m., Brooklyne, N.Y. Tai patsai pirmasai an- kstyvo pavasario diegos pa- sodytas, iš kurio sekančiais metais, rugp. 28, 29 ir 30, 1911 m. Scranton, Penn. išdy- go "Lietuvių Spaudos Draugi- ja", begalo daug žadanti ap- šviėtos praplėtinimui ir kultu- ros pakėlimui Amerikos lietu- vių liaudyje.

Čion tenka paminėti var- dais tuos vyrus, kurie budami įvairių isitikinimų mokėjo su- eiti po vienu stogu tartinis abel- nais tautos ir visuomenės rei- kalais. —

1. Tautiško laikraščio "Lietu- va" redaktorius, velionis J. Šernas, leidėjas p. Olšew- skis.
2. Tautiško laikraščio "Vie- nybė" redaktorius, p. J. O. Širvydas, leidėjas, vėl. J. J. Paukštis
3. Tautiško laikraščio "Tėvy- nė" redaktorius, V. S. Jo- kubynas.
4. socialistiško laikraščio "Ko- va" administratorius, p. J. Grinius.
5. Socialistiško laikraščio "Ke- leivio" redaktorius p. S. Mi- chelsonas.

koje. Tuosyk ir Dievas jus darbus laimins, o mūsų sielai amžinastyje bus lengviaus. Bet priešingai elgdami, ne- teksite visko, vėjais išeis...

Lauke švintant rytų žarai tvoros pokšėjo, vėjas palangė mis kaukė įvairioms melodi- joms, tik to viso jau nebegir- dėjo Juozas Blažys, nes jo nebebuvo gyvųjų tarpe.

Išaušo šaltas žiemos rytas, ištraukėm ir mes savais ke- liais, palikdami ir atsiveikin- dami paskutiniu kartu su ge- ru kaimynu Juozu, su jo at- šalūsium kunu, kad greičiau pranešus tėvams apie laido- tuves.

(bus daugiau)

tas, kun. V. Dembskis, poetas rašytojas p. J. Baniulis, p. A. Zimontas, kun. V. Dembskis, poetas rašytojas p. J. Baniu- lis, p. A. Strimaitis, vel. A. M. Martus, Dr. F. Matulaitis, — viso 25 asmenys. Per šiuos asmenis buvo laisvai atstovau- jama visa Amerikos lietuvių visuomenė. Sutveriant "Lietu- vių Spaudos Draugiją", buvo galima tikėtis iš jos didelių tautai darbų, kaip žemiau pamatysime iš tos tikslų. Pa- gvildinsime jų kiekvieną at- skirai, esu tikras, kad pamat- ysim, jog ir šiandien mums dar nėra pervėlu pasekti tų vyrų pėdomis, pasinaudoti tais projektais, kurie tuom laik taip plačiai buvo išnagri- nėta taip atsargiai programon- priimti.

Taip kaip mes šiandien ve- dame savo reikalus, kaip "šviečiam" liaudį, tai jei dar taip leisim savo reikalams eiti, tai pamatysime, kad mūsų gyvenimo šešėlis kas valanda galvatrukėtais pradės eiti il- gyn. Ką pasakys mūsų atei- nanti karta, ką pasakys mūsų tėvynėje gyvenanti lietuviai, kuomet su paskutiniu žiups- neliu juodos žemės ant mūsų karsto, baigsis istorija ir taš- kas.

Garsinkitės "SANDAROJE"

UŽSAKYK ANGLIS

DABAR

Perkant Anglis kol oras sausas, Anglis lengvesni - Sutaupyti daug pinigų ir turėsi Anglis į laiką

Duok Užsakymą tuojau

The VILIJA CO.

3700 So. Spaulding Ave.
Phone Lafayette 2584

Mes užlaikom geriausias Anglis

Prisirengkite DABAR

Prie ilgos, šaltos žiemos. Prapildykite savo anglių aruodą su geriausiu ir ekonomiškiausiu kuru, kokį jusų pinigas gali pirkti-

Consolidation MILLERS CREEK ANGLIMIS

Jos yra vien tiktai šiluma, išėmus viena bušeli pelenų ant tono anglių.— Nėra sleito, akmenų, šiukšlių ir tikrai be klinkerių.

PASTABA: Consolidation Millers Creek Nut parsidavinėja uždaug pigesnę kainą, negu Lump ar Egg, ir yra lygiai tie patys geri anglys, tik smulkesni — kaštanų riešučio didumo — pagaminti specialiai del verdamųjų pečių. Jeigu jus degi- nate anglis verdamajame pečiuje ekonomizuokit su Nut anglimis. Išdalinkite savo užsakymą ir sutaupykite pinigus. Pirkite. Lump. ar Egg del jusų šildomojo pečiaus ir Nut del verdamojo pečiaus. UŽ NAUJAS. ŽEMAS. KAINAS.

PRIPILDYKITE SAVO ARUODĄ ŠIANDIE

ir butinai užsisakykite

AUTHORIZED
Consolidation Millers Creek
LUMP EGG NUT

Vienintelė autorizuoti pardavėjai

CONSOLIDATION MILLERS CREEK

Chicagoje ir Apielinkėse

SOUTH SIDE

- ATLAS FUEL CO., 4923 So. Paulina St. Tel. Prospect 7960
- JOHN BIGANE and SONS, 3596 Archer Ave. Tel. Lafayette 0600
- CHICAGO LAWN COAL CO., 3605 W. 59th St. Tel. Prospect 8944
- DAMEN FUEL CO., 1828 W. 43rd St. Tel. Boulevard 9029
- READY COAL and CONS. CO., 5323 So. Cicero Ave. Tel. Lafayette 4030
- VILIIJA CO., 3700 So. Spaulding Ave. Tel. Lafayette 2584
- WESTERN COAL and SUPPLY CO., 4916 So. Western Ave. Tel. Prospect 3400
- WHITE EAGLE COAL CO., 4919 So. Robey St. Tel. Prospect 0613

WEST SIDE:

- ALBANY COAL CO., 2105 So. Albany Ave. Tel. Crawford 3501
- BOHEMIAN COAL CO., 934 W. 18th Street Tel. Canal 0315
- CALIFORNIA ICE and COAL CO., 3334 W. 22nd Street Tel. Lawndale 0607
- 3200 So. Central Park Ave. Tel. Lawndale 2060
- EASTMAN COAL CO., 1930 W. 15th Street Tel. Canal 1386
- FIRST NATIONAL COAL CO., 1814 So. Western Ave. Tel. Canal 2666
- GARDEN CITY COAL CO., 2013 So. Morgan St. Tel. Canal 4136
- LAWNDALE COAL CO., 2614 So. Whipple Street Tel. Lawndale 3068
- MONARCH COAL and SUPPLY CO., 2229 So. Crawford Ave. Tel. Lawndale 7072
- WESTERN FUEL CO., 2623 W. Adams St. Tel. West 0493
- 360 N. Lamon Avenue Tel. Austin 1234

CICERO:

- A. BOBYSUD and SONS, 50th Court and 33rd St. Tel. Cicero 1703
- CICERO FUEL CO., Austin Blvd. and 31st St., Tel. Cicero 29
- Lawndale 0609
- CLYDE COAL CO., 5901 W. 28th St. Tel. Cicero 902
- MORTON PARK COAL CO., 2100 So. 52nd Avenue Tel. Cicero 89
- NOVAK BROS. COAL CO., Cicero and Ogden Aves. Tel. Lawndale 6706
- ir Cicero 120

BERWYN:

- C. M. MOLINE, Stanley ir Oak Park Aves. Tel. Berwyn 530
- NERAD BROS. COAL CO., 2924 Ridgeland Ave. Tel. Berwyn 588

BROOKFIELD:

- G. A. SPEIDEL and SON, Brookfield, Ill. Tel. Brookfield 285

BROADVIEW:

- SPEEDWAY COAL CO., Broadview, Ill. Tel. Berwyn 472 ir May 4130

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly
Published Weekly on Friday by the
Lithuanian National League of America
Editorial Office:
3236 South Halsted Street Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES:
\$2.00 per year in the United States
\$3.00 per year in Canada and all
foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th, 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879.

Sandara yra savaitinis laikraštis, leidžiamas kas penktadienis. Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted St., Chicago, Ill. Užsakymo kaina

Suvienytose Valstijose metams \$2.00
Užsienyje metams \$3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS
Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.
Vyriausia šalis valdžia ir suverenitas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slapta ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvos Tautos sostinė ir tautinio bei kultūrinio gyvenimo centras yra Vilnius.
Visuotinis bešališkas švietimas ir mokslo bei kultūros kėlimas tarpe Lietuvos ir lietuvių lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios lietuvių Jungtinės Valstijos ir kitose šalyse.
Bendros pastangos ir veikas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausiu demokratybės principu.

Visiems užėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskiriamas tikybinio veikimo nuo politinio.
Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį — pastangos priaugančiąją lietuvių kartą — jaunuoju, išauklėti sveiką, apšviestą ir tautiškai susipratusį.
Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais būdais — Mes be Vilniaus nenurimim.

LENKAI GALI NETEKTI KORIDORIAUS.

Suvienytos Valstijos pradėjo rupintis Vokietijos padėtim. Pirmiausia, jos suteikė Vokietijai vieny metų moratorium, t. y. paliausavo nuo mokėjimo skolų bėgyje to laikotarpio.

Dabar iš Vašingtono ir Berlyno ateina žinios apie naują svarbų žingsnį, kurį rengiasi padaryti prezidentas Hooveris, tai — panaikinti lenkišką koridorių, kuris skaldo Vokietiją į dvi dalis. Šis koridorius tapo iškirtas, kad suteikus Lenkijai išėjimą į jūrą. Kartu ir grynai vokiečių miestas Danzigas likos atplėstas nuo viso krašto ir padarytas "laisvu" vien tik tam, kad sustiprinus lenkų pozicijas.

Padaryta tuojau po karo operacija Vokietijai buvo taip skaudi, kad neužgijo net per desimtą metų. Apisrigo ji, apsisrigo kitos šalys ir pagaliau ekonominė liga pasiekė ir Amerikos krantus formoje ekonominio krizio ir bedarbės. Prezidentas Hooveris ne sykį pareiškė, kad be Europos pasveikimo niekur nebus gerbuvio. Ir nenuostabu todėl, kad jis išdrįsta paliesti pačias ligos šaknis.

Apie pabaigą šių metų, o gal but ir ateinančiam mėnesy į Ameriką atvyksta vokiečių ministeris pirminkas p. Bruening. Jo tikslas, beabejo, bus plačiau nušviesti visą reikalą ir suteikti p. Hooveriui daugiau medžiagos.

Bet ką pasakyti lenkai, užgirdę, kad iš jų norima atimti koridorių? Jau dabar galima įsivaizdinti jų piktumą ir dantų griežimą. Pilsudskis, žinoma, ims barskinti kardu ir pareiškė, kad jo milijoninė armija guldys galvas už "lenkišką" žemę. Tačiau prieš visą pasaulį nekariaus. Sykį didžiosios valstybės: Amerika, Anglija, Vokietija, Italija ir sykiu Rusija ims spausti, lenkai nors ir prancuzų padėdami negalės atsilaukyti.

Lenkiško koridoriaus klausimas artimai surištas su Vilnium. Jeigu lenkai neteks pirmojo, greičiausiai neteks ir antro. Koridorių vokiečiai sutiko atiduoti ir pasirašė po dokumentu. Vilniaus gi mes neatidavėm lenkams; legaliai jis mums priklauso. Pati Tautų Sąjunga tą patvirtino. Tik nenorėdama didesnių suiručių, ji nusiplovė rankas ir lenkus paliko šeiminkauti mūsų sostinėj. Bet visi supranta, kad taip visados negali būti. Jeigu koridorių kenkia Vokietijai, tai Vilniaus pagrobimas tiesiog smaugia Lietuvą. O tas niekam pagrobimas tiesiog smaugia Lietuvą. O tas nekam neina į sveikatą.

Todel, turėkime tik kantrybės. Neužilgo galim susilaukti didelių permainų.

NEUŠIRDUS KRITIKAI.

Laikams pablogėjus ant mūsų pečių krinta didesnė atsakomybė ir sunkesnė darbo našta. Visuomeniško veikimo ir kovos frontas šen bei ten paįra ir mums tenka skubintis į tą vietą, kad užlipdžius pralaužta sieną, nes kitaip gali atsidurti pavojų visa Amerikos lietuvių per ilgus metus statyta tautiškumo tvirtovė.

Sandara stovi už kurybos darbą. Mes negalim pasitenkinti vien kritikuoti ir peikimu kitų, nors tai ir lengvas amatas ir nereikalauja didelio energijos eikvojimo, bet kas iš to visko? Praeis kiek laiko ir mums nebeliks ką kritikuoti: kas yra — sugrius, o naujo neturėsime pastatę.

Vienoj ir kitoj vietoj sandariečiai buvo bandomi, diskredituoti, pastatyti prieš visuomenę neprielankioj šviesoj. Dar neseniai teko užgirsti garsus šaukimai

apie mūsų neva bičiuliavimąsi su tokiais elementais, kurie yra kenksmingi ir smerktini. Kitur vėl primetama mums noras ką nors pasigrobtį ir savo rankas, tarytum sandariečiai būtų kokia spekuliantų korporacija.

Tai yra įprasta daina, kurią dainuoja asmenys arba grupės darančios iš to pragyvenimą. Ju darbas nėra nuosirdus, o dar mažiau naudingas išėivijai. Kadaiše gan garsiai giedojų kritikų choras apie mūsų ne-tautiškumą. Praėjo metai, kiti ir pasirodė, kad tie didieji žmonių mokytojai dirba ne už ideją, bet už vieno farmerio keptus viščiukus.

Tikinčiųjų spauda buvo pilna užmetimų, kad nelankantys bažnyčių negali būti tikru lietuvių. Bet tikintieji pastatė Chicagoj ligoninę, suaukaudami porą šimtų tukstančių ir dabar sarmatinasi pavadinti ją lietuvių įstaiga.

Sandariečiai niekad savo gyvenime nėra taip lengvai ir nemieliaširdingai atidavę lietuvių pinigais pastatytos įstaigos svetimtaučiams uždyką. Mes tą skaitytum prasižengimu. Vienok kiti tuom didžiuojasi. Ir kuomet mes atydziai pažiurim į ateitį ir bešališkai apmąstom dalykus, mums pasidaro aišku, jog Sandara kaip tautinė organizacija nuosirdžiau už kitus tarnauja lietuviškai visuomenei.

Kaip Įkurtas Vilniaus Miestas

(Trumpa istorinė apžvalga).

Vietas, kurioje stovi dabar Vilnius, senovėje buvo apaugusi milžiniškomis giriomis. X—XII šimtmetų, veik visa Lietuvos žemė žaliavo liepomis, aržuolais; ošė šimtmetimis pušimis ir gaubė eglų tankumynais, o tų girių pavėsy liuliavo didžiuliai ežerai ir tekėjo vandeningos upės.

Dar XIX šimt., sulig Strykovo kronikos, Neries ir Vilnios kraintis augo nepereinami tankumynai. Į žiemvakarius nuo Vilnios iki Nemuno tęsėsi Rudnikų miškai, — o rytuose niuksojo išsiplėtojusios šimtus varstų didžiulės Viršupio ir Levariškių girios, susiliedamos rusų žemėj su Polocko ir Minsko giriomis.

Taurai, briedžiai, stirnos, šernai, meškos, udrai ir daugybė kitokios laukinės žvėrių gausiai buvo apgyvendinūs tuos tankumynus.

Paupiais ir paežerimis veisdavosi įvairiausių paukščių, o liepnai kniugždėte kniugždėdė bitylių spiečiai; reta budavo užėti drevė nepriesta medaus.

Tokioje gausingoje gamtos turtais vietoje gulėjo klonis, kuriame vėliau lemta buvo įkurti Lietuvos valstybės sostinė. Iš trijų pusų apsuptas kalnais, ir dviejų pusių išvagos taiknėmis tasai klonis lig šiol stebina akį savo retu vaizdingumu.

Upių vandens apstumą papildydams dar keliatos trykštančių iš žemės šaltinių — Vin gra dar lig šiol užsilikusi ir Zupronių Vingra, buvusi toj vietoj, kuri dabar vadinama Paplavomis.

Neries ir Vilnios upėse buvo daugybė žuvies, kuripotvynių metu atėdavo Nemunu iš Baltijos jūros. Toj tai vietoj, apie Neries ir Vilnios san taką, senų senovėje lietuvių ir įsikūrė savo sodybą, kurią, kaip manoma, ir praminė Vilnius upės vardu — Vilnium.

Tikroji Vilniaus istorija prasideda 1322 m., kai Gediminas padarė jį savo sostine. Bet yra daug davinių manyti, kad miesto pradžia siekia daug giliau į senovę, kaip XIV šimtmetis. Taip Islandu keliauninkas Snorro Sturlesonn, XII šimtmetį lankęs tas vietąs mini savo kelionės aprašyme "Velni" ir "Trikius".

Istorikai nori matyti tuose varduose Vilnių ir Trakus; rusų metraščiai taip pat sako Vilnių buvus jau XII šimt. Spartus miesto augimas prie Gedimino, jo bujojimas, dau-

gybė lyg vienų metų išaugusių trobesių, jo pirmenybė prieš senąją Lietuvos sostinę — Trakus, visą tai rodo, kad ir vietos, Neries — Vilnios santakoj senovėje buta žinomos ir kad čia buta miesto daug ankščiau, negu jis tapo paskelbtas sostine.

Veik kiekviena Vilniaus žemės pėda primena lietuvių jo bočių praeities dvasią. Taip dabartiniame Antakalnyje senovėje lietuvių turėjo visą savo Panteoną. Šv. Petro bažnyčios vietoje buvusi meilės deivės Mildos maldykla. Bokštuose, kur stovi dabar rusų cerkvė, — Piatnickaja vadinama, XIII šimt. buta bitininkų, aludirbių ir midaus mėgėjų užtarėjo — Ragučio maldyklos. Šis dievaitis buvęs garbinamas ypač pokilių, su-eigų ir įvairių iškilnių metu. Taip pat ir kitose Vilniaus dalyse senovėje stovėję maldyklos, šventmiškiai ir aukurai. Narbutas pažymi tokių religijos reikalams pavestų vietų buvus ten, kur dabar Lukiškiai, Bernardinų sodas ir kt.

Ne tik paties Vilniaus miesto apylinkėse, bet gana toli į pietus ir į vakarus gyventa lietuvių. Kryžuočiams vis smarkiau spaudžiant lietuvius iš pajurių, Vilniaus sritys vis tirščiau tampa apgyvenamos. Turtingos, nejudintų girių apgultas klonis prie Neries ir Vilnios susiliejo darėsi vis svarbesnis židyns.

1322 metais Gediminas per kelia sostinę iš trakų į Vilnių. Statoma Aukštoji ir Žemoji pilys. Šventaragio slėnis, kur lig tam laikui buvo tik dvasinis, tikiybinis stambeldžių centras, dabar tampa viso, ir politinio ir kultūrinio Lietuvos gyvenimo židyns.

Kiekvienam lietuviui iš pat mažens gerai pažįstama legenda apie Gedimino sapną ant aukštojo Vilniaus kalno kaukiąs geležinis vilkas. Ši legenda aiškiai parodo žmone tebegyvuojantį karštą troškimą Vilnių matyti garsiu ir stipriu miestu.

— Iš Vil. Alb.

Apkrečiamos ligos Kaune.

Kauno mieste nuo rugsėjo 8 iki 15 d. aštriosiomis apkrečiamomis ligomis susirgimų Kauno miesto valdyboj naujai įregistruota viso 5, kurių škarlatina 4, dėmėtoji šiltinė (iš provincijos) 1. Dezinfekcijų butuose padaryta 10, ligoninė išvežta 1.

Praeitin Pažvelgus

P. Daniušis.

Nepamirškime praeities ir jos imkime pavyzdį ir bukim stiprus, nes Vilnius dar prieš rankose.

Jau trylika metų su viršum praslinko, kaip Lietuva paskelbė pasauliui savo nepriklausomybę, pasisakė busianti demokratiška respublika ir kaip tokią bus Lietuvos liaudies valios reiškeja. Ir ne tik mes apsidžiaugėm išgirdę tą kilnų, gražų obalsį, ne tik mes Lietuvos dukros ir sunusėjome ir stojome į gynėjų eiles, bet ir svetimos demokratinės šalys entuziastiškai siekino prakilnius Lietuvos sveikumus, aukštino ir gyrė tuos narsius vadus, kurie taip drąsiai demokratiškus obalsius skelbė ir jais vadovautis žadėjo. Ir štai naujai atgimusi mūsų tėvynė tebėra dar kukliškame amžiuje. Bet mūsų Tautos istorija susideda iš dviejų didelių knygų, kas leidžia mums pasidžiaugti sveltiniųjų akyse.

Pažvelgus į praeiti galima pasididžiuoti, kad žiloje senovėje Lietuva buvo stipri ir galinga valstybė, kad prieš Lietuvą drebėjo visa vidurinė Europa ir tokio galingumo laipsnio buvo pasiekusi tada, kada Lietuvą valdė didysis Lietuvos kunigaikštis Vytautas, kurio 500 metų mirties sukaktuvių apvaikščiojimo per eitas, 1930 metais. Tasai mūsų garbingas ir didingos praeities milžinas buvo lyg stipriausias ažuolas, kuriam teko kovoti prieš smarkias audras. O tuo stipriausiu ažuolu ir buvo Vytautas, kuris sugebėjo savo didele išmintimi diplomatoje ir neišmatuojamu su gabumu strategijoje karo operacijose.

Tasai milžinas pažino savo tautos dvasią ir pažindamas ją mokėjo joje palaikyti viešingumą. O ištikus reikalui, jo trimito garsas įspėdavo visus, jog artinasi pavojus tėvynei ir jo žmonės metę arklus stoji visi kaip vienas ginti tėvynę ir jiems buvo nebaisu kauptis, kartais ir su skaitlingesnėmis karo jėgomis, nes jie žinojo, jog ir jų vadas Vytautas kartu dalyvauja mušyje (mušis ties Žalgiriu).

Mirus Vytautui, jo vietoj nebeliko kito tokio; likę kiti kunigaikščiai pradėjo kariauti tarpe savęs už pirmenybę tapti didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Vienu žodžiu, tų laikų Lietuvos diduomenė prasidėjo savitarpinis nesutikimas, o vėliau visišku vidaus paimimu. O tokio vidaus paimimo kaip tik ir laukė lenkai su savo neribuotais apetitais ir pasiremdami Liublino unijos nuostatais ir vidujinė suirute, vilynga lenkų diplomatai, visokiomis priemonėmis stengėsi užvaldyti Lietuvą. Lenkų bajorija su didžiausiu lietuvių tautos išgamu prišaukė, pradėjo lietuvių tautos pavergimo darbą. Tas lietuvių tautos išgama buvo Lenkų karalius Jogaila, buvęs pirmiau Lietuvos kunigaikščiu, o vėliau susituokęs su Lenkų karalaite Jadviga ir apsvaigintas lenkų bajorijos, siekė pavergti tą tautą, iš kurios patsai buvo kilęs.

Pavergimo bei ištautinimo darbas buvo planingai varomas. Pirmiausiai Lenkų bajorija stengėsi paimti savo įtaką, likusią po Vytauto mirties diduomenė, o jau paėmus vadus, liaudis pati prie jų at-

eis. Ir tas jiems pavyko. Pavyko jiems savo įtakon paimti vadus visokiais vilvingais pažadais: vienus apdovanojo dideliais žemės plotais, kitus įvairiais titulais, trečius išsiuntė į aukštas tarnybas Lenkijon ir tt.

Ištautinus vadus, lenkams beliko tik užbaigti ištautinimo darbą su praščiokais kaimiečiais ir jie manė, kad ir kaimiečių ištautinimas jiems didesnių kliučių nebus, kaip ištautinimas vadų. Bet čia lenkai apsigavo taip manydami.

Lietuvos Valstiečiai nebuvo paklusnūs lenkų bajorams. Jie nemylėjo lenkiškos kalbos bei jų papročių, nes jie buvo pamilę laisvę, kurią jie turėjo Vytautui viešpataujant.

Matydama lenkų bajorija, kad su valstiečiais jie vieni nieko negalės padaryti, pasikvietė į talką Lietuvos dvasiškiją, kad šie naudodamiesi lietuvių valstiečių tikiybiniais jausmais, vestų juos prie lenkiškojo dievo ir mums dar tebėra atmintina, jog mūsų kunigai skaitydavo bažnyčiose lenkiškas evangelijas, lenkiškai pamokslus sakydavo ir tt. Tai viskas buvo tam, kad įkvėpus Lietuvos valstiečių lenkiškumo. Todel drąsiai galima pasakyti, jog Lietuvos dvasiškija atliko Lietuvos liaudžiai meškos patarnavimą.

Nors lenkų bajorija su kunigų pagalba ilgą laiką stengėsi valstiečius ištautinti, bet jie apgavo patys save. Jie manė, kad nulužus tam stipriajam ažuolui — Vytautui, ne tik jo stobrys yra jau supuvęs, bet manė, kad ir šaknys jau yra sutrunėjusios.

Bet nelabai seniai dar mūsų amžiuje pasirodė, jog dar to stipriojo ažuolo šaknys tebėra gyvos, kad iš tų šaknų išdygo naujos atžalos, sustiprėjo tų atžalų stuobriai ir pasirodė naujai atgimstanti viltis, iš letargijos miego bundanti lietuvių tauta. Tais vaisiais pasirodė esą mūsų tautos atgimimo pranašai, kaip tai: Dr. Vincas Kudirka, Dr. Jonas Basanavičius, Dr. K. Grinius, Dr. J. Šliupas, Vileišis ir visa eilė aušrininkų, kurie neatsižvelgdami į anų laikų priespaudą ir persekiojimus, emėsi tautos prikėlimo darbo, kurie slėpdamiesi nuo budrių rusų žandarų akių, pogrindžiose spausdino lietuviškas knygas bei brošiūrėles, tikslu kelti mumyse tautinę atgimtančių dvasių.

Naujos Anglijos SLA. Visų Narių Žiniai.

Gerbiami SLA. nariai-veikėjai! Šiuomi pranešame, kad SLA. veikėjų suvažiavimas įvyks 18 d. spalio-Oct. Parapijos Mokyklos svetainėje, 339 Capital Ave., Hartford, Conn., pradžia 12 val. dieną.

Visi SLA. nariai-veikėjai kviečiami dalyvauti šiame susirinkime. Numatoma, kad suvažiavimas bus skaitlingas, nes visi SLA. nariai žingeidauja žinoti, ką rinksime į SLA. Pildomą Tarybą. Su tuo tikslu šis suvažiavimas ir šaukiamas, kad bendrai ir tinkamai apkalbėti kandidatus ir vėliau juos išrinkti SLA. valdininkais.

Šis susirinkimas nėra slap-tas ir visi SLA. nariai šaukiama bendrai pasitarti, kad laike rinkimų, varde visų Naujos Anglijos SLA. narių galė-

tume autoritetingai kalbėti ir stovėti už čion paskirtus kandidatus.

Komisija:

J. Sekys,
P. Kupstas,
A. Birieta.

Klaidingai Aprašyta Aprašyta A-pie 4-to Apskričio Suvažiavimą.

Aprašyti įspudžiai "Sandaroje" 40-tam num. iš SLA. 4-to apsk. suvažiavimo įvykusio rugs. 27 d., 1931 m., Hartford, Conn. Koresp. M. Bėdulis rašydamas neprisilaikė prie teisybės ir todėl kor. nesutinka tikruoju įvykiu. Delegatams, beabejo yra žinoma, bet kad nesuklaidinus nedalyvavusių tame sv. SLA. narių, atitaisymas yra reikalingas.

Suvažiavimas, kuris nepaprastai buvo didelis, turėjo apie 70 delegatų, kurių tarpe buvo 12 jaunuolių delegatų.

M. Bėdulis sako: "Izdo reikalai per visus metus laiko nebuvo judinami, vien tik Wa-terburietis adv. Lukošius šiek tiek veikė, bet nieko galutinio neuveikė."

Išklausius izdo globėjo p. Vitukino, p. Januškevičiaus ir apsk. adv. C. Lukošiaus raportą kaslink izdo reikalų, paaikėjo, kad per visus metus 'šiuom' reikalų rupinosi virš minėtos ypotos, ypatingai adv. Lukošius, kuriam buvo pavesta ši reikalų legališku keliu vesti. Advokatui ištyrus visus dalykus, raportavo suvažiavimui, nurodymas fak-tiškai, kodėl negalima atgauti žuvusių apskričio izdą.

Iš izdo globėjų raporto pasirodė, kad tairavosi pas kelis advokatus ir sužinojo prie-zastį neatgavimo izdo iš Bonding Co. Priežastis buvo ta pati, kaip kad ir adv. Lukošiaus.

Kad mūsų buvęs sekretorius p. A. Birieta nebuvo išrinktas, tai nors ir iškada, bet tai ne jaunuolių kaltė, kuriuos MB. turi mintyje ir kaltina. Kam čia bėdą versti ant jaunuolių, kuomet patys senieji tą viską padarė.

Toliaus kor. turi mintyje, kad tas jaunuolis, (kuri p. A. Birieta gerbė ir gerbia už jo nenuilstančius ir pavyzdingus darbus tarpe lietuvių ir kuri grynė nuo nešvarių ir melagingų užspuldinėjimų tam tikros ypotos) turi ką bendro su p. A. Birietos neišrinkimu arba pats už jį nebal-savo. Čia koresp. klysta, nes gana gerai pažįstu tą jaunuolį ir netoli jo sėdėjau ir pastebėjau, kuomet jis patyloms ragino visus jaunuolius balsuoti už p. A. Birieta. Taigi, nereikia jaunuolius bereikalo apkaltinti. Pavydėjimas jaunuoliams, gali atnešti tik blogo.

Renkant org., buvo padaryta pastaba, kad apskritys turėtų vieną tinkamą organizatorių vietoj dviejų (kaip kad buvo), kuris galėtų atlikti gerą ir naudingą darbą. Ir organizatorium išrinktas jaunuolis J. Januškevičius (SLA. izdo globėjas), kuris yra darbštus, pavyzdyngas ir sąžiningas, ir buvęs apskričio organizatorium per du metus laiko, sutverdamas dvi jaunuolių kuopas ir jaunuolių apskritį Ct. valstijoje ir kurio pats yra pirminku.

Kadangi M. Bėdulis pats pastebi, kad randasi spaudos komisija, kuri aprašys suvažiavimo įvykius, nesuprantu, kodėl taip pasiskubino aprašyti apie suvažiavimą apsilenkdamas su teisybe?

—Delegatas.

Zemė Du Bilijonu Metų Sena

(Rašo Smulkutis)

Nauja banginė teorija išaiškina kaip planetos atskilo nuo saulės.

Thomas Elway rašo, kad daug amžių praėjus, saulė pati viena, be planetų, skrido per begalinę erdvę kaip koks, baltų, karštų gazų, kamuoliys ir dalį jos atplėšė gravitacija kitos didelės ir smarkiai skriejančios žvaigždės.

Stiprus pritraukimas naujos žvaigždės sukėlė dvi milžiniškas gazo vilnis ant kiekvieno saulės šono, ir kuomet išspūtus saulė nepaliaujamai skrido, tad tos dvi didelės gazinės ugnies vilnys, tukstančius mylių aukštai, ritosi aplink jos paviršių sukiedvienu saulės apsisukimu.

Tos karštos didelės puslės buvo persunku saulės gravitacijai sulaukit jas, ir biskis po biskio gazas tapo išpurkštas iš bangos kuodo; kaip kad čiu kuras jurių bangos išmestas didelio, gužerio. Toks milžiniškas ištryškimas smarkios balto, karšto gazo sriovės siveržė, lyginai ilgą dešros galas ištriško gazinės mediaugos iš saulės šono link praėinančios žvaigždės.

Kai kurie nuo saulės atsiskyrę gazai tirstėdami sutvėrė aštuonias planetas ir kai kuriuos jų mėnulių. Viena tų planetų taip maža, jei palygūt su jos gimdytoja saule, kai žirnis šalimais kepurės, tai yra žemė.

Galingas dangiškas kuras sutvėrė ir planetas — Merkurą, Venus, Marsą, Jupiterį, Neptuną, Saturną ir Uraną, tikosi nedaugiau kai trys bilijonai metų atgal ir, gal but, nemažiau pusantro bilijona metų praėjo.

Imant vidurinę skaitlinę, taip sakant, pareiškiančią žemės gimimo dieną, turėsime apie du bilijonu metų nuo jos susiformavimo. Tai tokis to mokslo paskiausias atsakymas į nuolatinis klausėjimus: kaip sena žemė, kaip ir iš ko ji prasidėjo?

Naujos mintys, žinomos kaip bangų teorija, kuria išvytė du žymus Britanijos mokslininkai: Sir James Jeans ir Dr Harold Jeffreys. Abu jie išleido po knyga, aiškindami šią teoriją.

Tarp kito ko laike žemės formavimosi tapo sutvertas iš gazinių dulkių šyras (veil), kuris uždengė saulę, manoma, pakol planetos pilnai susiformavo. Dr. Jeffreys tą šyrą vadina "resisting medium". Ir tas šyras randasi sukg jo geriausio patyrimo, nuo tos datos, kurioje galima pastatyt žemės atsiradimo dieną.

Ne visas gazas kuris ištriško iš saulės laike susitikimo su prabėgančia žvaigžde, susikuopė į kamuolius suformavusias planetas. Daug jo turėjo pasilikti dauose gazo stovyje ar gal but, kaipo mirados nesuskaitomos daugybės gumulėlių, kurie sustingo į smulkias kietas dulkes. Dr. Peffrey sako, kad šitas didelis dulkių debesys ir gazai, gal but, sukosi aplink saulę sykiu su naujai sutvertomis planetomis. Lyginai skarmalai ant orientališko šokėjo, taip saulė skriedė sykiu su savo savininke bližgančiuose rubuose atvėstančių dangaus svietų.

Taip tai bėsisukant tam dulkių debesiu sykiu su saule nenkė planetom skrist savo orbitose ir nevertė jas atgal pult į saulę, kaipkad planetos

buti pasielgusius ramioje erdvėje.

Saulės sistemai prasidedant planetų orbitai nebuvo tobulais ratais, toli palygūt su dabartiniais orbitais, ypatingai orbitai vidurinių planetų, buvo išplėsti į pailgius, kiaušinio formos. Pavyzdžiai planetos Merkuri, jo mažiausio saulinė je sistemoj ir arčiausiai prie saulės, Dr. Jeffreys išskaitlavo koks tas nusitesimas buvo tuoj po žemės atsiradimo. Astronomai žino koks jo dabartinis orbitas — arti rato apskrituma. Tas skirtumas parodo kaip tampriai dulkių debesys saulės šyro turėjo dirbt šitame orbito, idant ji padaryt skridiniu, nuo pat pradžios iki šiai dienai.

Taipgi galima išskaitliuoti kaip storas originalis šyras buvo ir kaip smarkiai veikė kad perkeisti pailginį Merkuri orbitą į skridinį. Su sekancia data, kuri gelbsti skaitliuoti orbitų amžius — kitais žodžiais, Merkuri gimimo diena. Ir kadangi Merkurus ir žemė atsirado viename ir tame pačiame laike, tai ta pati data turi buti ir žemės atsiradimo. Pavojų nedaro sakyk Dr. Jeffreys išvėda, kad ta data negalėjo but vėliaus 1,000,000,000 metų atgal.

Ieškant ankstyvesnės datos, paženklinančios žemės atsiradimo dieną, į pagelba ateina iš pačios žemės plutos. Kai kuriose uolose randasi mineralai su uraniju, cheminiu elementu, labai palengva persikeičiančiu į šviną — apie vienas pusedalis į penkis bilijonus metų. Anslizuojant tuos mineralus ir surandant kiek daug randasi uranijum ir kiek daug švino, geologijos chemikai suranda tikrą skaitlinę metų, kada katras žemės plutoje atsirado. Toks amžiaus apskaitliavimas pagal uraniją ir šviną keitimasi žemės plutoje, reiškia, sako Dr. Jeffreys, kad žemės pluta negali buti jaunesnė negu apie 1,300,000,000 metų ir gal but, nesenesne kai 3,000,000,000 metų. Šitos skaitlinės yra ribomis tarp kurių pasislėpus guli stokuojanti data.

(bus daugiau)

Bankrutavo 16 Bankų

Pirmadienį, rugsėjo 28 d. Sav. Val. valstijose užsidarė 16 bankų. Didžiausias užsidaręs bankas, buvo, Philadelphia, "Northern Central Trust Company", kuris turėjo mieste penkių savo skyrius. Kiti užsidarę bankai Glassboro, New Jersey, Jefferson City, Mo., Atchinson ir Portage Des Sioux, visi Missouri valstijoje. Niles, Ohio, bankas, bankrutavo nunešdamas žmonių sutaupytus \$2,400,000 South Carolinoje durų neatidarė Fort Mills bankas. Connecticut valstijoje Cheshire Bank and Trust Co., ir du Maryland valstijoje Frederick Commercial Bankas ir Mechanics Loan and Savings Bankas.

Gyvulių eksportas į Vokietiją

Klaipėda. Per rugpjūčio mėn. į Vokietiją iš Klaipėdos krašto įvežta piauči 381 galvijai, o liepos mėn. — 101. Rugpjūčio mėn. taip pat išvežta 1.362 (737) veršiai ir 67 (82) avys.

Direct Echoes

(AIDAI)

Facts — Humor — Literature — News

No. 6 — October 9, 1931.

—VOLUME II

A BOOST FOR THE INTER-COLLEGIATE CLUB.

To the editor of Sandara:

The article appearing in the last issue of "Sandara", signed by X-as, and discussing the Lithuanian Intercollegiate club broached a subject which has been under discussion in Lithuanian circles for some time. Being student who would be affected by such an organization, I would like to voice my thoughts on the matter.

The Intercollegiate club is an excellent means of bringing together a group of young Lithuanians who otherwise rarely meet. In addition to stimulating thought on diverse subjects, the organization would also develop a new interest in the history and culture of Lithuanian. Students are naturally eager to learn about the people in foreign countries. An opportunity to study the native country of their parents, than should be doubly welcome. This last fact should be gratifying to the many Lithuanian patriots who have lamented the lack of patriotism on the part of younger generation.

It might be pointed out, however, that they have done very little to encourage this patriotism. To draw the younger folks to their midst, they should introduce activities which would interest them. Attracted first, say, by a base ball contest, the younger folk would then stay and be brought into contact with Lithuanian culture in the form of concerts, dramatic productions, and lectures. Now they do not attend these functions, but once their interest was aroused, it is logical to expect that they will assume active parts in Lithuanian circles. It is to be hoped that the older generation will rally back of the Intercollegiate club and help it during its early days of formation.

A forum where the Lithuanian students could express their opinions on affairs of the world is also a necessary feature of such an organization. Those who wished could write in Lithuanian, while the others wrote in English. — Each to his own talents. This would serve the double purpose of not only encouraging thinking on current events, but also of improving the younger generation's knowledge of the Lithuanian language, since they will be more apt to read in Lithuanian, when matters close to their heart are being discussed.

If "Sandara" will devote a regular corner to such a forum it would be the ideal medium for such a publication. It is much too early to talk of an independent organ at this stage. Rather a modest beginning with a successful conclusion than an over-ambitious start and an ignoble ending. Once extensive interest in the club and its work has been stirred up, a monthly magazine might be established. For the present,

however, it would seem most advisable to obtain regular space in "Sandara" and develop it as a student forum. Incidentally, here again the older generation should be pleased to see that such a corner will also extend interest among the students in the remainder of the paper.

Taking all in all, the Intercollegiate Club seems to be an excellent medium for answering a crying need in American-Lithuanian circles.

—V. A. S.

GLIMPSES INTO THE PAST OF LITHUANIAN LITERATURE

By Prabočių Anukas.

Translated from the Lithuanian by P. W. Urban-Urbana-vičius.

Dr. ABRAOMAS KULVIETIS

Kulvietis or Culvensis was a relative of Rapagellonis. He was a descendant of the Adaičiai family of the Lithuanian nobility. His parents lived on the Kulva estate near Kaunas. Kulvietis obtained his higher education abroad. His first venture in learning was at Cracow, from there he went to Wittenberg where he attended the lectures of Melancthon and Erasmus of Rotterdam. Moreover, he also studied in Leipzig, Louvain, and Siena, receiving many honors together with a degree of Doctor of Theology.

About the year 1538 he returned to Lithuania and with the help of Princess Bona Sforza, established a secondary school at Vilnius in 1539, in which he himself taught the children of the Lithuanian nobility during the years 1539—1541. In addition to that he began to circulate the principles of Protestantism. He had a good opportunity for the propagation of this, since he was a clergyman in the Church of St. Anna. He had thus been the first one to introduce Protestantism into Lithuania. Upon becoming informed of Kulvietis' activities, Bishop Paulus Algimuntas of Vilnius appealed to King Zygmuntas II asking him to have Kulvietis be given over to the authorities of the church to be sentenced. Seeing that Kulvietis' life was endangered, Princess Bona Sforza advised him to leave the country and go to Duke Albrecht of Prussia to whom the doctrines of Luther were entrusted. Upon Kulvietis arrival in Koenigsberg in the summer of 1541 he was immediately chosen by Duke Albrecht as an advisor in his court. In the same year a school was founded by the Prussian Duke which was called "Paedagogium" or "Particular". In addition to Applied Art, Theology, Law and Medicine, in it were taught Greek, Latin and Hebrew. The head of this institution of learning was known as Archipaedagogus who stood under the supervision of the Duke. The first Archipaedagogus of this college until it was raised to a university had been Kulvietis. Upon establishing the university he

became its first professor of Greek. Furthermore, he also taught Hebrew grammar and Psalms. He had been greatly honored both by church dignitaries and his friends. On the very same day when Mažvydis was sent to Rapagellonis, Bishop Speratus wrote to Kulvietis: "Your name is Abraomas. Should you, in following the meaning of your name, desire to become in a certain way 'the father of many nations', then I shall now point out what means to take in fulfilling your wish: acting as your assistant I want you to make an attempt in a fatherly way at bringing about salvation for your people, so that a teacher of the word of God could be provided them in the mother-tongue. Do not denounce your kin, i. e. your Lithuanian brethren."

The eyes of Kulvietis were turned largely to his own land of birth. He was urged to come back by Mikolas Radvila (The Black). The persecution of the Protestants in Lithuania had at that time ceased somewhat. To believe in the Protestant faith was not forbidden, yet it was banned to have it become widespread.

In the first part of 1545, Kulvietis was visited by his friend, Jurgis Zablockis, a teacher from Lithuania Proper. Both agreed upon going to Lithuania to teach the

Evangelical faith. Kulvietis again went to Vilnius. He had however intended to take up many activities, but his illness forbade him from having his ambitious realized. Enroute to his own country he had already been stricken in the chest. Death pursued him. But not until he had arrived in his beloved land did he succumb to it. It is said that the doctor, persuaded by the antagonists of the new religious sect, instead of rendering medical aid, gave him poison, thereby shortening

his life. He died on June 6, 1545. While he was dying his own Lithuanian versions of Psalms were chanted to him by his close friends and relatives. Many clergies which have been written by friends in Koenigsberg to pay tribute to the memory of Kulvietis, characterize him as having been simple devout and generous.

"SANDAROJE" Garsinkitės

PAIŠYBOS PAMOKOS

Jauniems ir augusiems; Petro F. Kačeriausko Studijoje

3133 So. Halsted Street, Chicago

Sandaros Spaustuve Atlieka

Visokius Spaudos Darbus Greitai, Tinkamai ir Pigiai

Spausdiname įvairias biznieriams blankas, business cards, atskaitas, bilas, Letterheads ir kitus.

Draugijoms: konstitucijas, įstojimų blankas, plakatus, "Show Cards", atvirutes ir t. t.

Didžiausius pagarsinimus, knygutes, programus, pranešimus bei pakvietimus (invitation cards) ir kitus spausdinius.

Ypatingą dėmę kreipiame į užsakymus iš kitų kolonijų.

Taigi Visais Spaudos Reikalais Kreipkitės į Sandarą, o Užtikrinam, Kad Gausite Gerą Patarnavimą.

SANDARA

3236 South Halsted Street, Chicago, Ill. Telephone Calumet 3277

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

HARTFORD, CONN.

Iš SLA. IV Apskričio suvažiavimo.

Rugs. 27 d. čionai Odd Fellows name įvyko SLA. 4to apskr. kuopų atstovų suvažiavimas. Sesiją atidarė pirm. J. Tareila. Atstovų nuo 23 kuopų buvo 74. Pirmoje sesijoje išklausias valdybos raportus, finansinė apyskaita tapo atmeta ir tam išrinkta komisija idant finansinį stovį, bilas, etc. patikrintų ir pateiktų suvažiavimui. Pirmoje sesijoje pirmą šuvį paleido p. Vedeikis, po to karštos diskusijos ir kartais net ginčai tęsėsi per visą dieną.

Sesijos pertrauka ir pietus.

Hartfordiečiai gražiai kuopų atstovus priėmė su skaniais pietais, kuriuos pagamino gerb. pp. Kniukštienė, Mišutienė ir Plikaitienė, joms pagalbėjo jauna graži kaip lėlė p-lė Kniukštaitė.

Pietus pradėdant, SLA. 124 kp. pirm. p. V. M. Čekanauskas, pasveikinęs kuopų atstovus ir svečius, paraginęs valgyti ir gerti, paprašė p. Gabry Levišauską būti toast-masteriu.

Laikė pietų buvo kalbų kurias pasakė pirm. Tareila, p. P. Skritulskas, senas Susivienimo veteranas, seniau buvęs izdininku. Kitas senas veikėjas Zemantauskas, Birieta Viznis Kupstas, visų valdybos nariai. Taipgi adv. Lukošius ir Dr. Stanislovas iš Waterburio, V. Alksninis, A. Stankus ir kiti. Užkandę ir pailsėję atst. pradėjo antrą sesiją 3:30 tąsėsi ligi 10:30 vakaro.

Tvarka. nepavyzdinga

Gal but, kad dabar Susivienime yra labai daug visokių nepasisekimų, tad ir apskričio suvažiavime visuose darbuose nebuvo sklandumo, tik karštos diskusijos, ginčai ir kritika. Labai daug laiko sugaišta svarstant kuopų įnešimus, kurie įnešimų komisijos nebuvo gerai sutvarkyti. taipgi pražudyto izdo reikalai apie 12 šimtų dolerių bankrutinant Izdin. Mikalauskui. Šiame klausime labai daug laiko sugaišta ir prie jokios rimtos išvados neprieita, išrinkta nauja komisija teirautis ar surity kompanija, kuri užborsavo Mikalauską, gali būti atsakomina ar ne.

Abelna finansų tvarka

Finansinė tvarka apskr. labai bloga ir delto tuli valdybos nariai gavo nemažai užmetimų, ypač p. Jonas Tareila, per daug metų pirmininkas. Galimas daiktas, kad visi valdybos nariai nebuvo gerame sugyvenime, jų tarpe pasirodė asmeniškumai, tačiau iš visako buvo galima suprasti, kad tuli užmetimai ypač p. Tareilai buvo ne rimti, ypač kuomet p. Sekys pareiškė, kad p. Tareila savo pasielgimais įrodė jog nekvalifikuotas būti kandidatų SLA. izdininko urėdai, staiga tapo išsautas protestas p. Zemantausko, kuris griežtai atakavo p. Sekį pridurdamas, buk ir jam galima šį tą užmesti. Pagaliau šis incidentas tapo likviduotas.

Per beveik 12-ką valandų sugaišto laiko, vos ne vos ta-

rie storijas, tai vis gauna progą ir tęsia mokslą. Užbaigę atsilys tėvams ir pakels lietuvių vardą.

J. Virbickas.

HARTFORD, CONN.

Zinios iš sandariečių veikimo. Piknikas nepavyko.

Vietos ALTS. 46 kuopa bendrai su Worcesterio liet. benu rengė didelį išvažiavimą, rugs. 20 d. Buvo tikėtasi gerų pasekmių, bet lietinga diena rengėjus gerokai apvyllė — piknikas nepasisekė, bus deficitas. Pikniko prirėgime darbosios kuopos pirm. p. K. Balskus, sekr. p. T. Yelinas, k. ir izd. S. Piktorna. Buvo prisirengta pikniką nufilmuoti; p. Januškevičius Jr. buvo atvykęs su savo "movies kamera", bet kuomet lietus lijo, žmonių mažai buvo, tad jo tikslas buvo veltui.

Raportieris.

PITTSBURGH, PA.

Netikėta mirtis.

Netikėtai mirė Antanas Jancevičius, kuris pirmiau buvo L. M. D. namo šeimininku, o paskutiniu laiku kasierium. Turėjo saldinių krautuvėlę. Buvo vedęs, paliko moterį ir dvi dukteris, 8 ir 10 metų amžiaus. Pats buvo 38 metų amž. Nelaimė įstiko nedėlios vakare, rugsėjo 27 d. Jancevičius paspruko laiptais ir velionis taip smarkiai krito, kad nutruko didžioji gisla strėnose. O antrą dieną jis ir mirė. Palaidotas 2 d. spalio. Šv. Kazimiero parapijos kapinėse su bažnytinėmis apeigoms, nors pats į bažnyčią neidavo ir ne bažnyčioje šliu- bą emęs. Bet buvo gerai apsidraudęs (SLA. 40-toj kuopoj ant 1000.00), todėl mirusi galima laidoti kur tik nori, nes dolerių yra.

Taip žmogus buvo gana draugiškas, nors pritarė "progresistams". Draugų turėjo gana daug ir su visais gana draugiškai apsieidavo. Paliko dideliame nuliudime jauną moterį ir dvi dukteres.

Lietuvių Studentų Kliubas veikia.

Atsidarius mokykloms ir susirinkus studentams, buvo susauktas ir lietuvių studentų metinis mingas L. Piličių svetainėje. spalio 4 d., 2 valpo pietų. Šiame susirinkime tapo išrinkta nauja valdyba iš šių studentų: pirm., Vincas Zemblauskas; pagelb., Dr. J. Urbaitis; sekr., Milda Virbickiūtė; kasierium, Damininkas Smilgis — visi gana energingi ir darbštūs jaunuoliai.

Kiek teko sužinot, nevisi studentai sugrįžo į mokyklą, ypač kurie buvo iš toliau. Eję po 2—3 metus universitete, bet del blogų laikų turėję nutraukti mokslą, nes tėvam neišgalint daugiau mokėti, kito išėjimo nėra, kaip tik pertraukti mokslą.

Keletas prisidėjo naujų, kurie įstojo į universitetą šiais metais. Yra ir tokių studentų, kurie dirba dienomis, o vakarais lanko mokyklą, kad tik galėtų tęsti toliau pradedamą mokslą. Lietuvių studentų tėvai visi atėiviai iš Lietuvos, todėl turty didelių neturi ir užtat jų vaikams yra sunku mokslas pasiekti. Bet ku-

rie storijas, tai vis gauna progą ir tęsia mokslą. Užbaigę atsilys tėvams ir pakels lietuvių vardą.

J. Virbickas.

HARTFORD, CONN.

Zinios iš sandariečių veikimo. Piknikas nepavyko.

Vietos ALTS. 46 kuopa bendrai su Worcesterio liet. benu rengė didelį išvažiavimą, rugs. 20 d. Buvo tikėtasi gerų pasekmių, bet lietinga diena rengėjus gerokai apvyllė — piknikas nepasisekė, bus deficitas. Pikniko prirėgime darbosios kuopos pirm. p. K. Balskus, sekr. p. T. Yelinas, k. ir izd. S. Piktorna. Buvo prisirengta pikniką nufilmuoti; p. Januškevičius Jr. buvo atvykęs su savo "movies kamera", bet kuomet lietus lijo, žmonių mažai buvo, tad jo tikslas buvo veltui.

Piknike pasidaravo gerb. p-lė Onutė Tumaitė, p-nia Piktornienė, p. Džikas, Vaitekunas prie įvairių darbų, ir už tai kuopos nariai jiems labai dėkingi. Šiais metais sandariečiams nesisekė išvažiavimai: kiekvieną parengimą lietus sugadino. Dabar kuopos nariai planuoja, orui atvėsus, surengti programą — koncertą su šokiais.

Svečiai iš kitų miestų.

Nors diena buvo lietinga, bet tuli sandariečių draugai atvyko į pikniką ir iš tolimesnių kolonijų. Pavyzdin: pp. Vizniai iš Bridgeport ir pp. Pilveliai iš New Haven. Taipgi burelis iš Worcesterio kartu su benu-orchestra. Kelionę atliko dideliu busu. Worcesteriečiai, nors buvo apvilti nepasisekimu išvažiavimo, tačiau pasilinksminę pavilione, pašokę, linksmi iškeliavo atgal pareikšdami: "Don't worry friends, better times are coming!" Susėdę į didelį busą užtraukė dainą: "namo broleliai, namo!" ir iškeliavo. Po to ir vietiniai traukė namų linkui, be gero upo, po nepasėkmingo išvažiavimo.

Rep.

So. MANCHESTER, Ct.

Ivairios žinios

Viena amerikų šeimyna pavarde Britton parašė laišką vietiniam dienraščiui ("Manchester Evening Herald"), kad "foreigneriai" vien tik turtus krauja, bedarbiais nebesirupina ir pavyzdžiui paminėjo, kad jie žiną vieną šeimyną, kuri bulves ("peck-ais"), kopustus ir kitus valgio produktus verčia į bačkas vietoj atidavus badaujantiems bedarbiams. Ant rytojaus ši amerikų šeimyną gavo prisa- kymą tuoj išsikraustyti iš namo, mat jie gyveno lietu- vio Stasio Makalonio namuo- se; ir Mikalonis perskaitęs tą laišką užsigavo, pamislijo, kad tai ant jo užmetama bė- da. Brittonai pareiškė mies- to labdarybės skyriui, kad jie negalį išsikraustyti, nes netu- rų lėšų, šeimos galva, Britton jau du metai kai neturi darbo ir labai sunkiai gyveną Labdarybės skyriaus viršininkas pasižadėjo Brittonų šeimą ap- rūpinti. Bet šią žinią pasiga- vo Asst. Press agentura ir iš- nešiojo po visą Amerikonų spaudą ir toks Stasio Mikalo- nio elgesys neatrodo gražus, tiesiog peiktinas.

Pas Antaną Blužą iš Lietu- vos atvažiavo Jonas Vilčin- skas, gražus ir jaunas vyras. Jis mano apsigyventi čia, pas mus. Sako bus, kaip jau bus prieita prie Seimų rinkimų ir parlamentarinės sistemos. Ji Amerikon atitraukė Jono Se- kio agentura iš Hartford'o.

Šiomis dienomis išvažiuoja į Lietuvą apsigyventi Nikode- mas Baranauskas su visa savo šeima. Mano įsigyti už jį ar ką kitą Merkinėj, ar kur kitur. Kelionės reikalus irgi aprupino J. Sekys.

Spalio 18 d. Hartforde bus Naujosios Anglijos lietuvių veikėjų suvažiavimas pasikal- bėti apie visus lietuvių darbus ir veikimus, ypač apie SLA. reikalus. Suvažiavimas bus 339 Capitol Ave., (parapijos salė), 12 val. dienos metu.

M. Bėdulis.

Laiškas iš Paryžiaus

Savotiškos mintys apie bedarbius

Šiais laikais užtenka tik pa- gauti ben kokį vėliausį laik- raštį surasti visur prirašyta giesmių apie valstybių kri- zius; o tie kapitalistų kriziai kaip tik biedniokams ir rei- kia nešti. Kai kur nežinomose vietose biedniokus vadina tin- giniais ir kitokiais "kamus- tais", bet didžioje šalyse vi- siems darbo truksta ir pris- kaitoma po 1—6 milijonų be- darbių.

Tai viena didžiausių šių die- nų baisenybių, matyti mirstan- čius iš bado žmones, vien tik delto, kad kapitalistai valsty- bės darbo nepritenka. O vien- kok nepaliaujama nuolat rėkė, kad 8 valandų darbo diena yra per trumpa ir uždarbis yra

pebrangus. Jie mat norėtų, kad varguoliai ir dirbtų ir badu mirtų.

Anglijoje "darbiečiai" butų išnaudėję visą valstybės iš- dą bedarbiams, kurie kaip grybai po lietaus vis auga. O tuom tarpu mūsų laisvoje Lietuvoje labai džiaugiasi ru- šis amatninkų, kad į dieną už dirba po 15 litų, kuomet An- glijoj bedarbiai gaudavo dau- giau.

Jeigu taip kruvinai verkia apie tą baisų krizį, tai tik, kad paprastą visuomenę dau- giau apmulkintų, kad ši nesu- siprastų kokiam tikslui viską tai daroma, ir kas yra ruoša- ma ant jos sprando užkrauti. Jau ir tai užtenka imti į gal- vą, kad kapitalistams net or- laivių prisirekė važinėti po padebesius, mašinų, kurios žviagtų kas valandą mulkiams į ausis.

Tokis tas krizis, kurį bied- niokai per amžius neša. O tu biedniokų visuomet yra dau- giau, kaip jų reikalauja.

—Jurgis Alkanas

Kauno universitetas ir lenkai

Zinomas lietuvių kariuome- nės pulkininkas p. Skurups- kis neseniai išleido knygą, kurioj siuloma užmegsti nor- malius, santykius su Lenkija.

Keli Kauno universiteto profesoriai nutarė surengti klausime paskaitas ir išrišti ar verta šiuo laiku nusileisti lankams.

Nauji Kalendoriai 1932 METAMS

Klauskite katalogo, iš kurio pasirinksite visokių JONAS KERDIEJUS 663 Fourth St., S. Boston, Mass.

Atpigo Laivakortes

Tuojas kreipkitės ir važiuokite per Sandaros Laivakortę

AGENTURĄ

Šiuose bedarbė laikuose visiems lietuviams kurie tik važiuos per Sandaros Agentūrą parduosime laivokortes į Lietuvą ir iš Lietuvos šia kaina:

Iš New Yorko į Kauną ir iš Kauno į New Yorką (round-trip) ant didžiųjų laivų (Europa, Bremen ir kt.) \$177.00
Ant visų kitų laivų iš New Yorko į Klaipėdą ir iš Klaipėdos į New Yorką \$150.00
Prie šių sumų dar reikia pridėti karo tak- sų \$5.00 ir Lietuvos piliečiams pagalvinių tak- sų \$8.00

Šis nupigūnimas tęsis nuo kovo 2 d. iki Ba- landžio 30 d. ir nuo Rugpjūčio 1 d. iki Spalio 15 d. šių metų.

Taigi visi kurie rengiatės važiuoti tuoj kreip- kitės į Sandaros Agentūrą, čia gausite visus reika- lingus patarimus, patarnavimus ir geriausią kelio- nę į Lietuvą ir iš Lietuvos. Išpirtos laivakortės yra geros ant dviejų metų.

Visiems norintiems važiuoti parupiname pasus, visas, sugrįžimui dokumentus ir kitus reikalingus raštus. Toliau nuo Chicago gyvenantiems visus pa- tarimus suteikiame laisškai.

Kreipkitės šiuo adresu:

Sandaros Steamship Agency

3236 S. Halsted St. Chicago, Ill.

K. AIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

Lietuviškų Čevėrykų
Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą at- stirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Pri- einamos kainos.

BRONIS KONTRIM

Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2483 — W.

Tel. Park 2240-4274-4387
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

P. J. AKUNEVIČIUS

LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSI PASKUTINI PATARNAVIMĄ
Už pilną pagarbą galima apsieiti su \$80 ir augčiau už didelis. O už valkus nuo \$20 ir augčiau Patarnauja gračiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:
250 Broadway So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 4486

Skaitykite SANDARA

"SANDARA" tai veidrodys Amerikos lietuvių gyvenimo, tai vienatinis demokratiškas, tautiškas, liberališkas laikraštis. "Sandara" leidžia jau per 17 metų Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, kuri daug prisidėjo prie Amerikos lietuvių geresnio gyvenimo, taipgi daug prisidėjo ir prie Lietuvos Nepriklausomybės iškovojimo.

"SANDAROJE" rašo ir bendradarbiauja geriausios Amerikos lietuvių jėgos, taipgi turi korespondentų ir rašytojų iš Lietuvos, Vokietijos, Francijos, Pietų Amerikos respublikų ir k.
Jei dar neskaitote "SANDAROS," tai išsirašykite ir apturėję kas savaitę džiaugsitės su jos žiniomis, pranešimais, visais straipsniais ir tt.

"SANDARA" kainuoja metams tik \$2.00. Įdėkite į laišką du doli- rių, užrašykite "Sandaros" adresą ir nunešę į paštą už- registruokite. Jeigu turite Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų, tai nukirpkite kuponą už 1930 m., arba už 1931 metus ir atsiskykite "Sandarai," tai gausite "Sandarą" per metus ir dar priedo už 50c. knygų. O jei prisiūs- te Penkis dolerius pinigais arba kuponais, tai "Sandarą" gausite per tris (3) metus. Į Lietuvą "Sandara" metams \$3.00.

Visada rašykite šiuo adresu:

"Sandara"

3236 South Halsted Street, Chicago,

CHICAGOJE

Vilniaus Diena.

Spalio 7 d., Lietuvių Auditorijoj įvyko Vilniaus Vadavimo Komiteto suruoštas vakaras. Gėdulingoms Vilniaus užgrobimo sukaktuvėms paminėti. Susirinkus skaitlingam žmonių būriui, S. K. Grišius atidarė vakarą ir pavadė vedimą programo Dr. A. Zimonui, kuris prabildamas į klausytojus apie vakaro tikslą, prieš mus stovinčias užduotis, pareiškė, kad visų mūsų pareiga yra tai visuomet omenyje laikyti ir nenuleisti rankų, nes kuomet nors gi mūsų pastangos bus atlygintos.

Programą pradėjo Jaunoji Birutė, jaunu berniukų ir mergaičių organizacija, kurios priešakyje stovi "Sandaros" red. M. Vaidyla ir gabi mūsų pianistė Vera Stradomskaite, kuri daugiausiai prisidėjo darbu prie pritaikymo prie vakaro. Kad ji pilnai savo tikslą atsiektų, kiekvienas galėjo lengvai suprasti. Jaunoji grupė visus stebintie nustebinė išsilavinimu, lietuviškumo jausmu, kuriuo ji išpildė kuklias savo dainas. Kiekvienam buvo malonu matyti juos ten scenoje prisidedant savo dar silpnučiais balsais prie po salę plintančių harmoningos dainos gaidų, kurios sukėlė publikai tą nuotaiką, kuri buvo taip labai reikalinga užiebtai visų krutinėse patriotiskumo kibirkštį.

Toliau programoje, pianistė panelė A. Briedžiūtė paskambino klasišką kurinį ant piano, po kurio klaviatūrą jos vikrus pirštukai trėlėse skraidė skraidė.

Muzikalis gabumas pas ją neabejotinas. Kiek vėliau dainininkė p. E. Ivanauskaitė-Sulcienė padainavo porą dainų. Sokėja p-lė Aldona Narvidaitė grakščiai pašoko ir Kultūros Ratelis, vienas savotiškų mergaičių ratelių užbaigė vakaro programos dalį originaliu būdu, prisidedamos prie viso savo dainomis, dialogais, muzikaliais pamarginimais. Ypatinai daug dėmesį atkreipė į savę ratelio pianistę, kuri savotiškai, nepaprastai gabiliai paskambino rinktini mėgiamiausių lietuvių dainų ir šokių, koncertinėje formoje. Ja visuomenė turėtų daugiau susirūpinti.

Ypatinai prie vakaro pamarginimo prisidėjo ukrainiečių šokėjai, kurie nors dar jauni, bet puikiai pašoko savo tautiškus šokius, kurie taip labai pasižymi spalva margumų, kokių tai karingu, mitaristiniu jausmu. Paėmus visus šokėjus bendrai, su viena, kita išmintimi, šokėjams ir nebelineka kas kita, kaip tik padaryti pagyrimai ir kreiksti jiems mūsų padėka už atsilankymą. Jų mokytojas, visam pasaulyje pagarsėjęs Basil Avremenko, prabildamas į publiką ukrainių kalba, paliko štai kokias mintis: "Tuo pačiu metu, kai lenkai pasisavinavo Jūsų Vilnių, jie atėmė ir mūsų miestą Lembergą. To del abi mūsų tautos dabar turi ruoštis prie karo, kad pasitaikius progai, mes, budami prisiruošę, galėtume atsiti tai, kas mums priklauso, nuo lenkų ar nuo kurio kito priešo. Mes negalime ramiai žiūrėti į faktą, kad mūsų pačių namuose feimininkauja kas kitas. Ir aš noriu sulaukti tos dienos, kuomet lietuvių tauta turės savo Vilnių laisvą ir ja me žmonių rinkta seima ir ne lenkų kentėti ir imti prisakymus nuo kraugeringo lenko

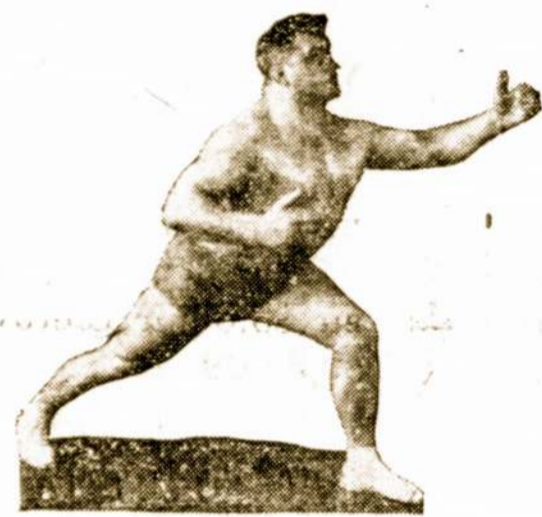
diktatūros. Vien delto tikslas aš pašvenčiau savo dienas pri ruošti čia Amerikoje augusi jaunimą prie to darbo, nes argi lenkai tą patį nepadarė, atsiuntę generolą Hellerį ir su organizavę savo jaunimo jėgas.

Dabartiniu laiku aš ruošiu eilę tautinių lietuvių šokių, kuriuos žadu prirengti koncertui, New Yorko Metropolitan opera House, kitais metais. New Yorko lietuviai jau yra prižadėję man 300 šokėjų. Ir aš esu tikras, kad tie lietuvių šokiai, jūsų šokiai, pagarsės visam pasaulyje, ko jie yra pilnai verti.

Lietuvių kalbėtojai, prisidėję prie vakaro buvo pp. J. Januškevičius, Jr., iš Hartford, Conn., SLA. izdo globėjas, įdomiai papasakojo klausytojams apie savo išpuodžius iš Vilniaus. Adv. Gugis, Dr. Graičunas ir "S." red. M. Vaidyla, kuris savo karštais patriotingais žodžiais užbaigė idomų, gražų vakarą. Lai tos mintys ten įgytos nenumiršta, lai jos gludi jūsų širdyse, lai auga, nes ateis laikas, kuomet reikės griebtis darbo! Juk ne visuomet mes minėsime Vilniaus netekimo dieną ir liudėsime. Rep.

J. Komaras Imsis Su Pasauliniu Čempionu

RISTYNĖS ĮVYKSTA DETROITE SPALIO 15 D.

P-nas J. Komaras.

Lietuviai yra milžinų tauta. Mūsų stipruoliai pasižymi plačiam pasaulyje savo pajėga ir vikrumu.

Štai tik ką atvykęs Chicago p. J. Komaras pranešė, jog neužilgo, spalio 15 d. Detroito Armory, Brush ir Larnet St. įvyks jo ristynės su pasauliniu čempionu St. Lewis. Abu sveria po 240 svarų.

P-nas J. Komaras sugrįžo iš Colorado valstijos, kur jo kelionė buvo tiesiog nugalėtojo maršas. Savo priešus jis išskynė vieną po kitam. Delto jis ir atsidūrė prieš didžiausį milžiną, kurį taipgi tikisi nugalėti. Geriausios pasekmės. —Rep.

LANKESI P. JURGELIUTE

Pereitam ketvirtadieny Sandaros redakcijon užsuko p-lė P. Jurgeliutė, SLA. sekretorė.

Bėgyje valandos su viršum pasikalbėjimo tapo paliesta daug įvairių klausimų, ypač svarbu buvo išgirsti organizacijos finansinis stovis ir abelnas narių upas.

P-lė P. Jurgeliutė pasisakė kandidatuosianti dar vienam terminui.

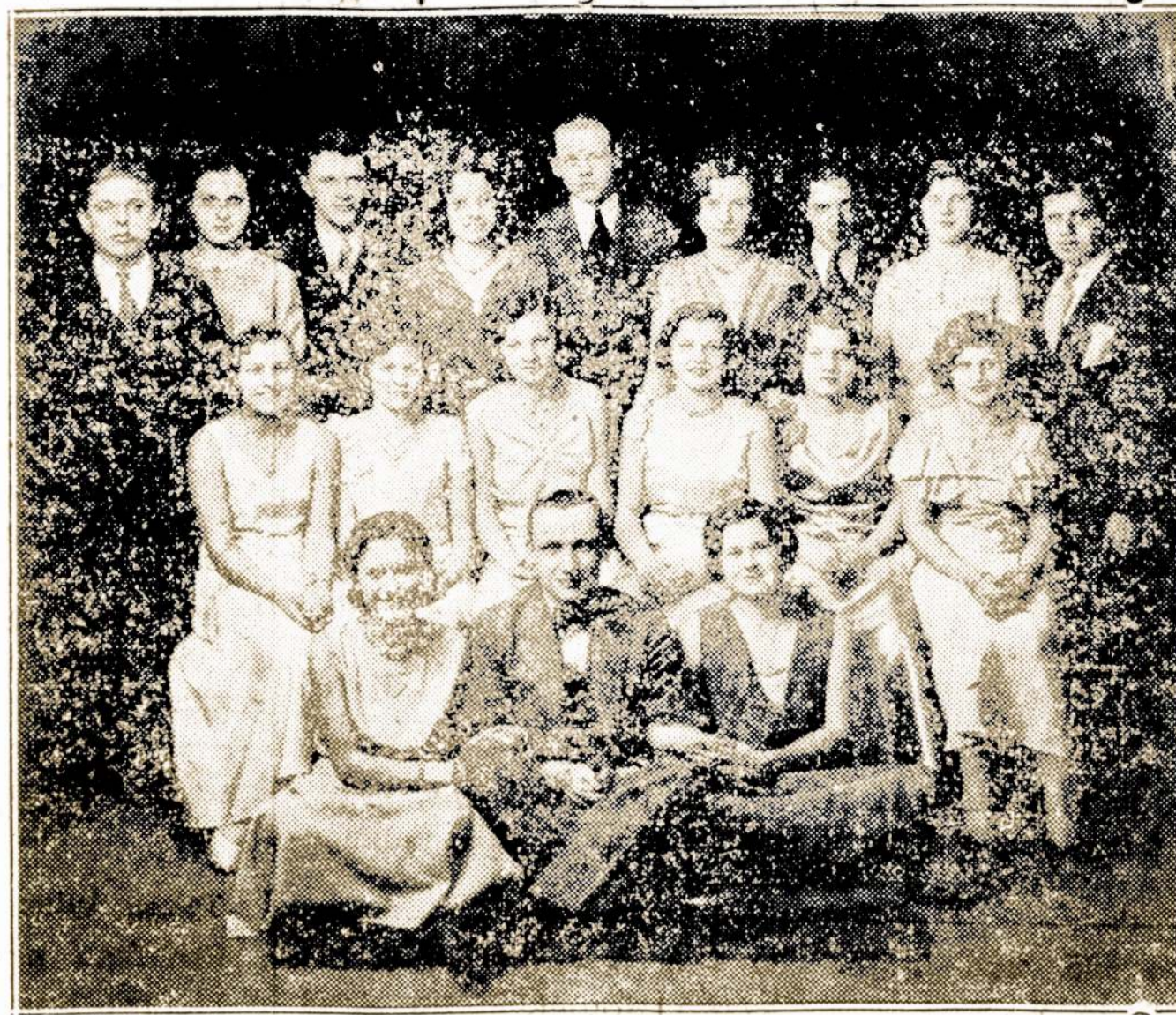
NORTH SIDE

"Bijunščio" reikalai.

Jau daug, o gal ir perdaug kalbama, diskutuojama apie "Bijunščio" vaikų draugijelės pamokų pradžia.

Pereitam trečiadieny, pas p. Šliauterius įvyko dar vie-

AMERIKOS JAUNŲ LIETUVIŲ GLEE KLIUBAS ALBANY, N. Y.

Pirmoj eilėj iš kairės į dešinę: Frances Daniels, prezidentė ir organizatorė, John Kiškis, sekretorius; Frances JYakaitis, izdininkė. Antroj eilėj iš kairės į dešinę: Eugenia Daniels, Frances Vizunas, Celia Ruzas, Patricia Burnett, Mary Šaltis, Helen Aviza. Trečia eilė iš kairės į dešinę: Anthony Jodis, Adele La Penis, Anthony Burnett, Naldina Kiškis, John P. Yakaitis, Alice Yakaitis, Anthony Burnett, Mary Martin, ir John Yakaitis.

nas tėvų susirinkimas, kuriame paliesta šimtai mažmožių, bet galutiniai dar nenurtada kada prasidės pamokos. Skubėkim, nes laikas greitai bėga.

—Vietinis.

Viešos Nuomonės Reikšmė

Vieša visuomenės nuomonė turi didžiū reikšmę visuomeniniame žmonių susitvarkyme. Tas paaiškėjo iš kriminalistikumo tyrinėjimo komisijos raporto, kuriame pareiškima, kad nuo to laiko, kaip Chicagoj buvo nužudytas laikraštinkas J. Lingle, kriminalistikumas žymiai sumažėjo.

Mat nužudžius tą laikraštinką, visa Chicago visuomenė labai sujudo ir per spaudą ir įvairias organizacijas pareikalavo miesto valdžios, kad ji griebtusi griežtesnių priemonių užbėgti toms žmog žudybėms už akių.

Miesto "tetušiai" sujudo. Buvo padaryti įvairūs pakeitimai valdomajam aparate ir pasėka tų pakeitimų, Chicago miestas pasidarė taip saugus gyventi, kaip ir kiti Amerikos didmiesčiai.

Naujas Rekordas

Willys Six paprastas karas vairuojant W. F. Sheppard, laimėjo metines kalnų lenktynes, užvažiudamas kalnų 14,109 pėdų aukščiau jūrų paviršiaus į 24 minutes ir 7 sekundas. Tas parodo karo vertybę, jo greitumą ir stiprumą. Jūs nerasite siam karui lygaus, jo kainos klesoj.

Atgavo taure po septyniolikos metų nugalėdamas golfininką Jack Westland. Pats yra iš Boston, F. Ouimet.

Tai yra karas, kuris pertikturo kiekviena. Kuris tik turėjo Willys Six, Willys Eight ar Willys Knight, tai persitikturo, kad pilnai gavo savo pinigų vertės automobilį ir buvo pilnai patenkintas.

Jūs galite matyti šiuos karus pas WHITE SOX MOTOR SALES, S. Rumchaks, sav. ir A. Jankaitis, pardavėjas, 610 W. 35th St., Tel. Yards 0699. Pirmą negu mainysite savo seną karą ant naujo — gaukite jų pasiulymą. —Rep.

Panaikino Antrąją Klasę.

Garsieji didlaiviai Aquitania ir Bėrenгарia su šiuo mėnesiu panaikino visą savo antrąją klasę, o tos klasės įrengimus: valgyklas, svetaines ir pasilinksminimo vietas pavadinė Turistine Klasę. Tas automatiškai sumažina ir kelionės kainą: pav. kuris antrosios klasės kambarys iki šiol kainuodavo vienam keleiviui \$297.50, tai dabar tas pat kambarys bus gaunamas už turistinę kainą — tik \$125.

Kelionei iš New Yorko Klaipėdą turistinėje klasėje nustatoma tokia: pavienė laivakortė į bet kurią pusę \$141, o nesezoninė laivakortė į abi pusi — \$233.

Su tuo pagerinama tuose didlaivuose ir trečioji klasė, kuriai dabar pavadami visi buvusios turistinės klasės įrengimai.

Dabar visuose 24 Cunard laivuose bus tik trečioji, turistinė ir pirmoji klasė. Antrosios klasės daugiau jau nebus.

Įsitaisė dujas apsigynimui nuo plėšikų.

Mobile.— Viena iš vietinių bankų įsitaisė dujų (gasų) sistema, kuri bus pavartota del apsigynimo nuo plėšikų.

Tos dujos yra taip įrengtos, kad kuriam nors iš tarnautojų paspaudus guziką, visa banka prisipildys dujomis, kurios apsvagys plėšikus ir tuomet jie bus suimti.

HALLOWEEN

Ruta Mergaičių Draugijos Parengimas.

Rutietės, pasižymėjusios kaip geros šokėjos ir įvairių pramogų jauniems ir suaugusiems rengėjos, rengia Halloween Party, šeštadienio vakarę, spalio 24 d., Sandaros sveitainėje.

Tai bus jų pirmas naujo sezono parengimas.

Svečiai yra prašomi atsilankyti su "maskoms".

Ten bus žaidimų jauniems ir suaugusiems. Ir pasižymėjusiems prizų! Ten bus įvairių įvairiausių baidyklų, tad bukite drąsus!

Nusimaskavus, bus šokiai ir skanūs užkandžiai.

Tad motinos, tėvai, atsivėkite savo šeimynas, nes retai pasitaiko, kad jauniem yra surengta toki puikus vakarėliai.

—Natalia.

Pranešimas Visiems Lietuviams.

Kadangi Amerikos lietuviai grimsta vis giliau ir giliau į amerikozimo bangas ir tuo pačiu laiku išsižada savo kalbos, papročių ir kultūros, tai burelis lietuvių, kuriems rupi kaip nors ilgiau palaikyti lie-

SVEDU AMERIKOS LINIJA

IS NEW YORKO I KLAIPEDA Per Gotenhurgą TRUMPAS KELIAS I LIETUVIA PER SVEDIJA

Informacijos ir laivakortės gaunamos pas savo agentą arba: SWEDISH AMERICAN LINE 181 N. Michigan Ave., Chicago.

Numazintos į Abi Puses Kainos I KAUNĄ IR ATGAL PER HAMBURGĄ

\$173.50 Trečia Klasė

U. S. Karo Mokesčiai Atskirai. Viršminėta kaina dabar galėje ant visų mūsų laivų.

Del informacijų kreipkitės į lokalūs mus agentus HAMBURG-AMERICAN LINE 177 No. Michigan Ave., Chicago, Ill.

tuvišką dvasią Amerikos lietuviuose, nutarę įsteigti vakarinę mokyklėlę, kurioje bus mokoma lietuvių kalbos, istorijos ir geografijos.

Į tą mokyklėlę bus priimami suaugę ir vaikai; čia gimė ir iš Lietuvos avaziavę. Joje bus mokinama taisyklingai lietuviškai kalbėti, rašyti ir skaityti. Taipgi joje bus supažindinti mokiniai su Lietuvos padėtimi geografijos žvilgsniu ir bus aiškina Lietuvos istorija.

Ypatingos dėmės ši mokyklėlė kreipis į čia augusi jaunimą, nes jaunime yra mūsų viltis ir ateitis. Ateina laikas, kuomet dabartiniai mūsų jaunuoliai turės stoti į mūsų vėtas ir varyti lietuviškume darbą tolyn.

Kaip pažiri lietuvių jaunimą, matai, kad nekurie iš jų yra gabus mokiniai, tai kodėl jiems nepasimokyti grynios lietuviškos kalbos. Aš manau, kad turėtų būti garbė kiekvienam žmogui mokėti savo kalbą.

Jie išmokę savo tėvų kalbą galėtų rašinėti į mūsų spaudą bei versti įvairius straipsnius iš anglų į lietuvių kalbą.

Paimkim garsiuosius mūsų sportininkus kaip J. Sarkis arba Burkauskas, kuriuodu negali gerai lietuviškai kalbėti. Aš manau, kad jiedviem būtų malonu pasiskaityti ką apie juos rašo lietuviški laikraščiai. Taipgi mūsų jaunieji profesionalai būtų daug pasėkmingesni savo profesijoj, jeigu jie mokėtų lietuvių kalbą.

Zinoma, negalima kaltinti čia augusį lietuvių jaunimą del nemokėjimo lietuvių kalbos, bet kalti yra tėvai, kurie nesirupina išauginti savo vaikus lietuviškoj dvasioj, bet vietoj steigę ir palaikę lietuviškų mokyklų, dejuoja, kad jų vaikai ištautėja.

Taigi visi tie, kurie norėtų išmokyti arba pagerinti savo lietuvišką kalbą, kreipkitės į šios mokyklėlės komisiją, 3236 So. Halsted St.

Komisijos nariai:

F. Platkauskas,
P-nia S. Solienė.

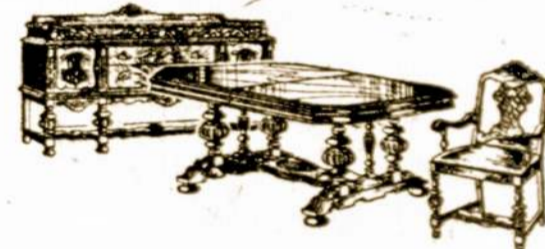
Garsinkitės

"SANDAROJE"

Geriau Busite Patenkinti

Jeį Sau Radio ar Namų Reikmenis Pirksite Peoples Furniture Co. Didžiausiose Lietuvių Krautuvėse Amerikoje

Čia visuomet rasite plačią pasirinkimą parinktinų ir užtikrintų prekių, vien tik iš atsakomųjų išdirbysčių.

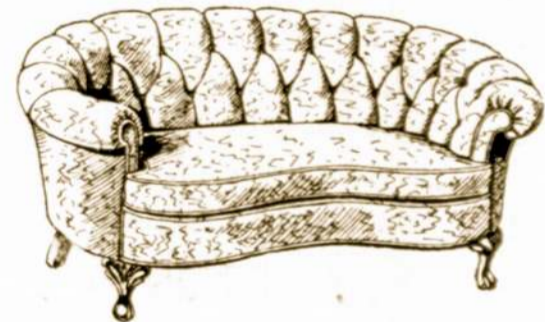

RADIOS, RAKANDAI, PIANAI, KAURAI, PEČIAI, PLOVYKLĖS,

Saldytuvai, šlavikai ir visos kitos namų reikmenys ir papuošimai. Saugiai palyginę prekių rušis, patarnavimą, išmokėjimo budus, visuomet sužinosite, kad Peoples Krautuvėse yra geriausia vieta pirkti namų reikmenis.

Lengvų išmokėjimai pritaikoma prie pirkėjo noro ir išgalės.

Peoples Furniture Kompanija užlaiko ir operuoja nuosavą Parlor setų dirbtuvę, kame išdirbinėja vien tik atsakomąjį setus ir parduoda tiesiog vartotojams už išdirbystės kainas.

4177-83 Archder Ave. 2536-40 W. 63 St. Cor. Richmond St. Cor. Maplewood Ave. TEL. LAFAYETTE 3171 HEMLOCK 8400

Muzikos Žurnalas

MARGUTIS

KETVIRTI METAI eina muzikos, dainų ir juokų mėnesinis žurnalas su gaidoms del mažų pianistų, del dainininkų, del chorų, del dainų mylėtojų ir del visų lietuvių, kurie myli lietuvių liaudies dainas.

Už \$1.00 gausite 8 Nr. Metams kainuoja \$1.50. Dovany duoda "Margutio Kalendorius", pilnas juokų, burty ir kitokių durtalogijų.

Pilnius siųskite paprastam laiške sekančiu adresu:

Margutis, 2437 W. 69th St., Chicago, Ill.

Chicagoje

PRANEŠIMAS

Pirmadienį, spalio 12 dieną įvyksta Sandaros šimtinės k. susirinkimas pp. Vitkų rezidencijoje, 6616 So. California Ave., pradžia 8 val. vakare.

Visi ir visos malonėkite dalyvauti šiame susirinkime, nes po vasaros yra susibėgusių daug svarbių reikalų, kuriuos reikia aptarti. Taipgi, šiame sus. žada dalyvauti ir svečias, kuri sužinosite tik atsilankę.

—Valdyba.

Paminėjimas Vilniaus Dienos Per Radio

Pereito antradienio vakare, Peoples Furniture Kompanija išstoties WGES. davė specialiai prirengtą lietuvių programą paminėjimui 11-kos metų sukaktuvės nuo užgrobimo mūsų sostinės Vilniaus.

Programo išpildyme dalyvavo žymūs mūsų dainininkai, dainininkės ir kalbėtojai, kurie labai jausmingai sudainavo keliolika dainų — solo, duetas, trio ir kvartetus, pritaikytus šiai dienai. Taipgi buvo pasakyta išpudinga prakalba.

Peoples Furniture kompanija, kaip grynai lietuvių įstaiga, visuomet ima už pareigą prisidėti prie mūsų tautinio judėjimo, kaip moralio, taip ir medžiaginiu būdu. Labai yra malonu turėti tokias stambias lietuvių prekybos įstaigas, kaip kad Peoples Furniture Kompanija, kuri dalyvauja mūsų tautos darbuose ir per savo radio valandą nepamiršta paraginti ir kitus lietuvius darbuotis lietuvišybės labui.

—Rep.

GAVO ŠVIEŽIŲ SALDAINIŲ

Plačiai žinomas vietos biznierių, kuris importuoja iš Lietuvos įvairius produktus, šiomis dienomis gavo daug šviežių. Todėl reikalui esant, kreipkitės prie jo, o jis jums aprūpins netik saldinais, bet ir kitokiais valgomois dalykais, neseniai gautus iš Lietuvos. P-no V. M. Stulpino naujas antraštas — 3400 So. Emerald Ave., arba pašaukit Telefonu Boulevard 1333.

—Rep.

Vytauto Spulkos Vakaras.

Ketvirtadienį, spalio 8 d., School Hall svetainėje, įvyko Vytauto Building and Loan spulkos vakaras. Muzikale programo atliko žinomas artistas, A. Vanagaitis su visu savo štabu ir krutamais paveikslais. Be to, kalbėjo visa eilė veikėjų ir finansininkų, adv. J. J. Grišius, p. J. Zuris, adv. J. Kučinskas, p. J. Evaldas, Illinois Bell Savings and Building and Loan Asac. atstovas W. F. Morrison ir atstovas iš Spulkų Instituto, p. H. J. Pugh. Vakara atidarė Frank J. Puleikis perstoties publikai vedėjas J. J. Zolp, kuris savo juokais ir anekdotais daugiausiai prisidėjo prie žmonių palinksinimo.

Kalbėtojai savo kalbose aiškino apie Building and Loan draugijų-spulkų saugumą pinigų taupymui. Iš visų Chicagoje veikiančių spulkų iki šiol dar nei viena nėra bankrutavusi. Jos taupytojams moka gerus nuosimčius ir visuomet saugios. Salė buvo pilna žmonių.

Sandaros 25 Kuopos Susirinkimas

Sandaros 25 kp. Susirinkimas įvyks sekantį penktadienio vakarą, spalio 16 d., Sandaros svetainėje, 8 val. vak.

Visi kuopos nariai esate prašomi atsilankyti ant šio susirinkimo, nes yra daugelis svarbių reikalų aptarimui.

Prasidedant žiemos sezonui mes turime pagalvoti apie savo veikimą, pasilinksminimus ir parengimus.

Po susirinkimo bus šioks toks pasilinksminimas: šokiai, arbata ar kas nors kito.

Taigi nariai ir narės nesivėluokite atsilankyti, kad liktų daugiau laiko pasikalbėjimams ir pasilinksminimui.

Sekr. A. V.

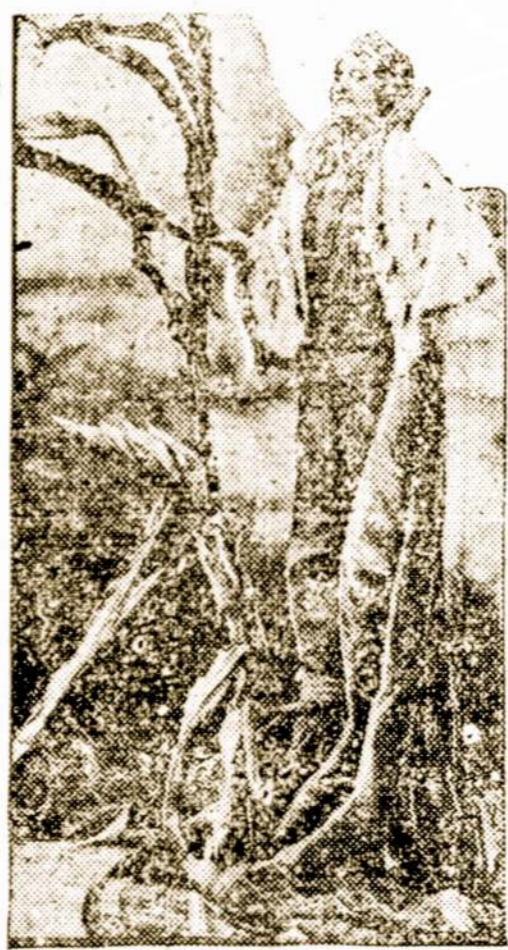
VILNIAUS DIENOS ĮSPUDŽIAI.

Pereitą trečiadienį Vilniaus Vadavimo Komitetas sukvietė virš 400 žmonių, kurie nuosirdžiai išklaušė programos ir pritarė kalbėtojams, pareiškusiems tvirtą nusistatymą neišsivadėti savo sostinės.

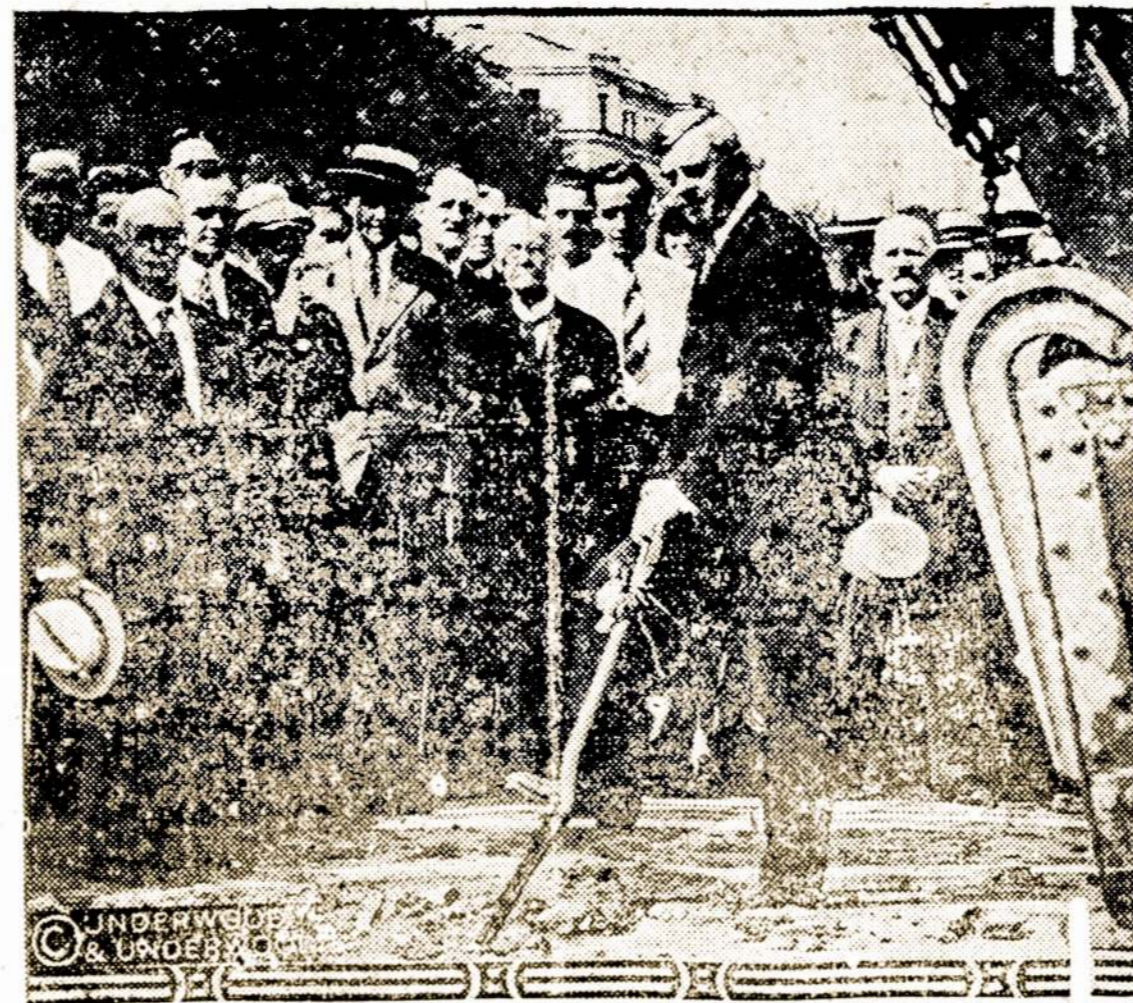
Programa išėjo geriau negu bile kas tikėjosi. Pirmoji vieta, beabejo, tenka Jaunąjai Birutei ir sykiu p-lei V. Stradomskaitėi. J. Birutė padarė neužmirštamą įspūdį.

„Kultūros“ Ratelis pasirodė pirmą sykį scenoje. Tai jaunų mergaičių ir studentų grupė. Ateity susilauksim iš jų gabių dainininkių ir lošėjų.

Ukrainiečiai gražiai pašoko ir užganėdino publiką. Kartais svajoji, kad ką nors panašaus suorganizuotų ir lietuvių. Viena tik p-lė Ald. Nar-

Kalifornijos ukių parodos karalienė, Miss Lucille Gates.

Maj. F. Health, izdo mi nisterio pagelbininkas, pradeda kasti žemę, kur bus pasta tytas naujas Archives dangoraižis.

vidaitė parodė, kad ir mes esam gabūs baletu srity.

Vienas kalbėtojų nurodė kokių būdu galima atvaduoti Vilnių. Štai priemonės: „Senovės lietuvių kantrybe Mūsų kunigaikščių narsumu. Tėvynės meile ir liuositybe Ir Basanavičiaus darbštumu, Mes atvaduosim Vilnių.“

Abelnai kalbant, Vilniaus Diena paliko žmonėse begalo gražaus įspūdžio. Viskas išėjo rimtai ir dideliu uopu pakilimu.

—Buves.

CHICAGON ATVYKO JACK GANSONAS.

Žymusis ristikas Jack Gansonas šiomis dienomis atvyko Chicago ir žada apsigyventi čia vieną savaitę.

Vėliau jis išvyks į rytines valstijas.

Rep.

„NAUJIENU“ SUKVIESTA SPALIO 9 D.

Penktadienio vakare, Spalio 9 d., Liet. Auditorijoje įvyko „N.“ sušauktas mitingas. Publikos buvo veik tiek pat kiek ir Vilniaus Vadavimo Kom. Tik programa gal kiek monotoniškesnė. Vakarą vedėjas Kalbėjo p. Grigaitis ir adv. Gugis. Pirmasis parėmė savo kalbą ant Skurpskio knygos, kurioje siuloma taikintis su lenkais.

„Meilės Dežutė“ Sandaros redaktoriui.

Kaip galima apgauti net pačius laikraštiniukus.

Netikėtai ir man teko atvykti į svarbią „konferenciją“, kuri vėliau pasirodė esanti tikra puota. Burys sandariečių veikėjų, vieni žinodami, kiti ne, suplaukė į pp. Katkevičių namus, sekmadienį, spa-

lio 4 d. ir sykiu pakvietė ir „Sandaros“ redaktorių p. M. Vaidylą. Jau buvo pranešta, jog įvykis svarbus pasitarimas.

„Pasitarimas“ baigėsi karališkom vaišėm, laike kurių

Beethoveno Muzikos Konservatorija.

Pilnas ir nuoseklus mokymas piano, vargonų, griežti smuiku, violončele, skambinti mandolina, gitara ir tt. groti korneta, trambona, klerinetą, saxophonu ir tt. Moko patyrę mokytojai. Pamokos teikiamos dieną ir vakare. Gera proga įsigyti diplomai, medaliai ir kitoki garbės pažymiai. 3259 S. Halsted St. Chicago. Tel. Victory 1404.

The Bridgeport Knitting Shop

Neria plonus ir storu vilnonius svederius del vyrų, moterų, mergaičių ir vaikų.

Parduoda vilnonės gijas del įvairių nerinių. Vilnonės materijos del kelinių vyrams ir vaikams dideliu paskyrimu. Mes parduodam žemom kainom idant galėtumet sutaupyti nuo 75% iki 100%.

Neriam vilnonės pančiakas del moterų ir vyrų. Taisom senus sveterius.

F. SELEMONAVICIA

504 W. 33rd St., netoli nuo Normal Ave. Tel. Vic.3486
Atdara dienomis ir vakarais.

Paimkite Gyduoles su Savim

Sokolado apveltai tabletai. Geri kaip ir skystimas. 98 ir 100 pagerėja. Parsiduoda vaistinėse

Ludja E. Pinkham's Vegetable Compound

Zonite

For pyorrhea

„Sandaros“ red. buvo įteikta puikiai papuošta cigaretų dežutė, kurią svečiai pavadino „meilės dėžė“. Mat keliatą dienų prieš tai buta Mykolo ir pp. Katkevičienė, p. Zolpėnė, p. Gulbinienė, p. Bucinskienė, p. Balickienė ir kitos, atsiminė, kad vienas Mykolas randasi redakcijoje ir nutarė padaryti jam siurprizą.

Nustebintas redaktorius padėkojo visiems už puotą ir sakė neuzpelnijęs tokios dovanos ir prielankumo. Bet dovaną visgi linksmiai priėmė. Šioj puotoj buvo ir kitas Mykolas — p. Narvidas, kurį irgi visi pasveikino senovišku būdu.

Rep.

Trys Nauji Duetai

Tylūs, tylūs vakarėliai, Susitikau merguželę ir Lietuva brangi.

Parašė Juozas Žuronas. Pasiusk vieną dolerį ir tuoj gausi dainas. Rašyk:

J. Žuronas

2710 W. 59th St., Chicago, Ill.

BAGDONAS BROS.

Mes perkraustom rakandus ir Pianus Chicagoj arba į tolimus miestus — mūsų darbas užtikrintas.

PRISTATOM ANGLIS

Taipgi mes pristatom anglis nužeminta kaina ant kiekvieno pareikalavimo ir bile dalį miesto. Kreipkitės pas mus į ofisą:

3244 So. Halsted St.,

Tel. Calumet 3399

Res. 828 W. 34th Place

Tel. Yards 3408

CHERATONE GYDUOLĖS

Vidurių užkietėjimo priešas įvairių daržovių mišinys, kuris išvalo ir pataiso vidurius. Šis vaistas išvalydamas vidurius pataiso apetitą. Jis yra rekomenduojamas del kepenų pažeidimo, geltėgės ir tulžies sugedimo. Garantuojama pausavimą arba sugrąžiname pinigų.

CHEROKEE MEDICINE CO.

2110 S. Halsted St., Chicago.

REIKALINGI AGENTAI

KUPONAS:
Prašu prisijusti man iš anksto apmokėta \$2.50 Butelį 75 c. Butelį Reguliaro didumo Mėginimo didumo

Pavardė.....

Adresas.....

Miestas..... vals.....

Urba Flower Shoppe

Skintos Gėlės, Augalai, Vestuvėms Bukietai.

Specializuojame laidotuvių Gėlėms.

3324 So. Auburn Ave.

Universal Restaurant

Visuomet gausi šviežius ir skaniai pagamintus valgius.

750 West 31st Street.

Netoli Halsted Street

A. A. NORKUS, Sav.

GRABORIAI

Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų Patarnavimas

J F. Eudeikis Komp.

PAGRABŲ VEDEJAI

Didysis Ofisas

4605-07 S. Hermitage Ave.

Tel. Yards 1741 ir 1742

SKYRIUS

4447 South Fairfield Avenue

Tel. Lafayette 0727

SKYRIUS

1410 S. 49th Ct., Cicero, Ill.

Tel. Cicero 3794

SKYRIUS

3201 Auburn Avenue

Tel. Boulevard 3201

Tel Yards 1138

Stanley P. Mažeika

LIETUVIS GRABORIUS

Automobilius galima gauti visokiems reikalams.

3319 Auburn Av. Chicago

S. D. LACHAVICZ

LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS

Patarnauju laidotuvių kuopigianais. Reikalauju mėsdu atsiimti, o mano darbu busite užganėdinti.

2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516

SKYRIUS:
1439 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Telephone Cicero 5927

ADVOKATAI

A. A. SLAKIS

ADVOKATAS
Miesto Ofisas 77 W. Washington st.
Room 1502 Tel. Central 2978
Valandos: 9 ryto iki 4 po pietų

Vakarais: Utarn., Kev., ir Subatos
— 6 iki 9 val.
4145 Archer Avenue
Tel. Lafayette 7337

Namų Tel. Hyde Park 3395

Phone Franklin 2460
LEONAS S. MIKELONIS
ADVOKATAS

10 Sout. LaSalle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 South Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

K. GUGIS

ADVOKATAS
MIESTO OFISAS
127 N. Dearborn St.,
Room 1111

Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
GYVENIMO VIETA

3323 S. Halsted St.

Tel. Boulevard 1310

Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvirtą

Nedėliomis nuo 9 iki 12 v. ryto

A. A. OLIS

ADVOKATAS
11 So. LaSalle St., Room 2001
Telephone Randolph 0331—0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7—9 v. vak. apart Panedėlio ir Pėtnyčios

DAKTARAI

Phone Hemlock 2061

DR JOSEPH KELLA

DENTISTAS

Gas Extraction

6558 South Western Avenue

Valandos: 9 ryto iki 9 vakaro
Nedėliomis nuo 9 iki 12.

Rez.: Phone Grovehill 1321

Ofiso Tel. Lafayette 4180

Dr. Vincent C. Steele

DENTISTAS

4180 Acher Av., šale Midland Bank

Valandos: 10 iki 12 A. M., 1 iki 5 P. M., 6 iki 8 P. M.

Dr Suzan A. Slakis

Specialistė Moterų ir Vaikų Ligų

4145 Archer Ave.

Val. 10 iki 12 ryto; 4 iki 6 popiet

Seredomis ir nedėliomis pagal Susitarimą

Ofiso Tel. Lafayette 7337

Rez. Tel. Hyde Park 3395

Ofiso ir Rezidencijos

Tel. Boulevard 5913

DR. BERTASH

756 West 35th St.

(kampus 35-tos ir S. Halsted St.)

Ofiso valandos:

nuo 1 iki 3, nuo 6:30 iki 8:30

Nedėliomis pagal sutartį

A. L. Davidonis, M. D.

4910 SO. MICHIGAN AVENUE

Tel. Kenwood 5107

Valandos:

Nuo 9 iki 11 valandai ryto;

Nuo 6 iki 8 valandai vakare

apart šventadienio ir ketvirtadienio

Phone Boulevard 7042

DR. C. Z. VEZELIS

DENTISTAS

4645 South Ashland Avenue

Virš Marshal Drug Store

Arti 47th Street

Tel. Republic 2256—Hemlock 2010

DR. K. DRANGELIS

DENTISTAS

2417 West 63rd Street

(arti Western Ave.)

Tel. Victory 3687

DR. J. P. POŠKA

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofisas 3133 South Halsted Street

Valandos:

Nuo 9 iki 12 ryto ir nuo 7 iki 9 v. v.,

apart antradienio ir šeštadienio.

Res.: 6504 South Artesian Avenue

Phone Hemlock 2374

Valandos: nuo 3 iki 6 po pietų,

antrand. ir šeštad. nuo 3 iki 9 v. v.

Phone Canal 6222

DR. S. BIEŽIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2201 West 22nd Street

(Cor. Leavitt St.)

Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.

Nedėliomis nuo 10 iki 12 ryto.

Rez.: 6640 S. Maplewood Ave.

Tel. Republic 7868

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Ofiso Valandos:

10:30 iki 12 v. rytais

1 iki 3 val po pietų